SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL POBLE CATALÀ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2, TERS
TELÉFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2,293

ANY IX NUM. 2.602 — BARCELONA, DIUMENGE 21 D'ABRIL DE 1912 — UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
Dilluns, 29 d'abril, y díes següents
EXPOSICIÓ
Y VENDA DE
Trajos y Confeccions
Preus considerablement reduits
en
Vestits y Sombreros pera senyora y nena, Bates, Bruses, Faldes, Cossets, Guants
Corbates pera senyora, Genres de punt, Vels y Flors pera sombrero
Llanes, Sedes, Drils
Trajos pera home y nen, Pantalons
Corbates, Penjadors
Sobaqueres, Botons nácar, Monogrames,
Cortes de brusa, Cotó sorgir, etc.

Los Tranvías de Barcelona. -- Societat Anònima
Línia Plassa Catalunya - Rabassada
Desde aquesta data s'estableix un servei directe desde dos quarts de set fins a les dèu del matí, cada quaranta y cinc minuts, y desde aquesta hora fins a dos quarts de dotze de la nit, cada vint minuts. Desde aquesta hora fins a les dues y dèu del matí, el servei se farà cada trenta minuts.
S'adverteix al públic que fins nou avís no podrà aumentarse el número de sortides, per no admètreho la capacitat de la línia Casa Gomis-Rabassada.
Barcelona, 20 d'abril de 1912. — *La Direcció.*

Fàbrica de vels y mantellines
Tuls y sederia.-Genres de punt
FRANCISCO DE A. PLANAS
Ronda Sant Pere, 15 (Entre passeig de Gracia y plassa Urquinaona)
A l'engrós y detall
SECCIO DE DETALL:
ARTICLES DE PUNT, LLANA Y COTO A PREUS DE FABRICA

Bàsculas-Caixes
Pibernat
pera Cabals
Avinyó, 8-10

PERE COROMINAS Y MONTAÑA ha obert el seu despaig d'*ADVOCAT* a la *Plassa d'Urquinaona, 2, segon, primera.* Hores de consulta: de *nou* a *dotze* y de *quatre* a *set.*

ESTÓMAGO
Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago é intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonifica, ayuda á las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la
DISPEPSIA
las acedías, vómitos, vèrtigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hipercloridria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disentería, la fetidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago é intestinos, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.
De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto á quien lo pida.

Dr. Serrallach *Vías urinarias* 12 a 2 y 6 a 7. Pelai, 40
Consulta econòmica, de 7 a 9. Jovellanos, n.° 9.

FILLS DE F. MAS SARDA
RAMBLA DEL CENTRE, 20. - BARCELONA
Negociem el cupó del Deute 5 per 100 Amortisable, venciment 15 de maig pròxim.

CATALUNYA A MADRID

Ara estem per cansons

Si el notable «Orfeó Tarragoní» ha volgut anar a Madrid; si hi ha volgut anar també l'eminent «Orfeó Català»; si l'Adriá Gual ha tingut gust d'organitzar a la capital d'Espanya un cicle de la comedia, nosaltres respectem les seves determinacions. Ni les alabem ni les censurem. No trobem que siguin cap abdicació, ni tampoc cap acert. Creiem que's pot anar a Madrid, com se pot anar a París, o a Lisboa, o a Roma, o a Londres. Peró — entenemnos! — sols en quant a la missió d'art.

Com a excursions artístiques, no hi tenim res que dir. Mai hem pensat que'ls plets polítics y nacionals entre'ls pobles hagin de portar al trencament de les relacions socials, artístiques, intelectuals, etc., de la mateixa manera que la divergencia en les idées polítiques no ha de trencar entre'ls homes les amistats personals, ni les relacions mercantils. Això sols se concebeix en els moments de xoes apassionats y de conflictes agudíssims. Fer trascendir les qüestions polítiques a l'esfera de l'art, de l'intelectualitat o del comers equivaldría a enemistar y separar a tres quartes parts de l'humanitat d'avui.

Lo que no podem admetre, lo que'ns disgusta y ens alarma, es que's vulgui donar una significació extra-artística a les esmentades excursions. Aquí baix y allá dalt hi ha gent que vol veure en tot això la reconciliació dels dos pobles, l'abrassada fraternal, la liquidació felís dels períodes de rivalitat y d'incomprensió mutua. Doncs nosaltres demanem a tal gent que sigui menys trascendental, que's deixi de simbolismes amorosos, que no intenti treure determinades conseqüencies dels viatges que a Madrid se fan. Y els orfeonistes y conferenciants que van a Madrid han d'esser els primers en desitjarho així. Perqué si hi anessin amb branques d'olivera y amb embaixades de pau, no podrien estarne massa orgullosos dels éxits y de les ovacions y de les hospitalitats y de les galanteries, ja que això estaría més aviat dirigit a la seva pretesa missió que al seu mérit artístic.

Els orfeonistes catalans van a Madrid a cantar, a fer conéixer el llur art, l'art musical de Catalunya. Y prou. De totes les demés coses que amb els cants se volen barrejar, ja en parlarem una altra hora. Ara estem per cansons.

Conferencies sobre Dret Català

Demá, a dos quarts de deu de la nit, continuaran en l'Academia de Jurisprudencia y Llegislació la serie d'importants conferencies organisades per dita corporació sobre institucions de Dret Català.

El conferenciant es l'ilustrat notari de Girona y vell lluitador catalanista don Emili Saguer y Olivet, el qual estudiará l'institució dels «Fideicomisos», que es una de les materies fonamentals del dret successori a Catalunya.

EL PENAL DE FIGUERES

Dos capellans y l'exmetge del penal confirmen les denuncies.-"La Veu„ aquesta vegada no hi creu amb els capellans

El redactor de l'«Heraldo» de Madrid que feu l'informació del presiri de Figueres, que ha motivat aquesta campanya, se ratificá novament en les seves denuncies. Mes aquesta vegada ja no són paraules seves o dels penats les que omplen el seu darrer article, sinó de persones honorables y técniques, amb càrrecs oficials dintre del penal. Es un capellá, catedrátic de l'Institut de Figueres, el que li diu que agraeix la seva campanya de misericordia, afegint que'l director del penal ha promés als de la Siberia posarlos amb els demés penitenciaris, després de demanalshi perdó pels rigors que amb ells havía usat, a fi de que les seves declaracions confirmin que'l penal es un recó paradisiac.

Això diu un capellá, germá espiritual, sens dubte, d'aquell monsenyor Benvingut d'«Els Miserables», que portava la seva morada sotana amb l'humana unció d'una túnica cristiana primitiva. El redactor de l'«Heraldo» no'n té prou amb les manifestacions escrites d'un sacerdot y en repeteix unes altres que li va dir el capellá del penal: «Jo — li deia — vaig informar al director dels greus rumors que corrien, pregantli que convoqués la Junta correccional pera imposar cástics, peró el director no la reuní ni una sola vegada y després de les meves declaracions, me feu tant la contra que jo, que tinc dret a viure en el penal, no hi visc...

Són dos sacerdots els que això diuen. Darrera de les paraules discretes que'ls imposa el seu ministeri ¡com se redressen tots els horrors denunciats! Els capellans no deuen mentir, els capellans al preocuparse dels presos ho fan complint manaments dictats pel Crist; gosará «La Veu» llensar damunt d'ells els dictats de favoreixedors dels criminals?

Será sentimentalisme religiós, com es humá el nostre, tindran l'idea de la compassió y del perdó, com nosaltres tenim la de la justicia que deu caure sobre'ls caps maleíts, com sobre'ls immaculats, peró un mateix amor ens junta aquesta vegada a religiosos y a racionalistes, l'amor a tot lo que pugui rebaixar el dolor en la terra, l'odi a la crudeltat y a lo que escarneixi la dignitat humana, encara que sigui propietari d'aquesta indignitat un home miserable que l'amagui sota les seves abjeccions de fem.

El redactor de l'«Heraldo» encara afirma més. Afirma que si una comissió, no de funcionaris de presons, sinó de diputats, de escriptors y de penalistes, interrogués a l'exmetge del penal senyor Pla, que actualment ho es de la presó de dones de Barcelona, aquest senyor, que es cavaller, que es incapás de mentir, diría:

«Yo he dicho á «El duende de la Colegiata», en presencia del abogado don Eduardo Barriovero, que el señor Milena no reunió nunca la Junta correccional para imponer correctivos, según el reglamento; que al inventar el señor Milena «la Siberia», yo le dije: «No reune condiciones higiénicas, y por esta tronera no entra ni luz ni aire suficientes para que vivan aquí encerrados varios hombres.» Y el director del penal me respondió: «¡Que se mueran!» Que yo asistí a «el Moreno» antes de morir de las contusiones y heridas brutales que tenía como consecuencia de palizas recibidas; que en el penal se pegaba con palos y vergajos de una manera feroz; que los penados no recibían jabón, habiendo una consignación para ello; que durante el tiempo que yo estuve allí no había en el penal escuela, y el maestro vivía en Figueras porque no tenía nada que hacer...»

Y así va seguint, implacable, l'acusació, en una acumulació de delictes que ignorem com encara no ha donat el fiscal de l'Audiencia de Girona les ordes necessaries pera que comensin els processos que d'ella se'n deriven. Hi han fets delictius, acusadors y acusats. No es ja la vaga acusació periodística desprovista de documents y proves tangibles. Aquesta vegada, les plomes acusen bravament y se presenten testimonis. Empró, abans que tot s'ha d'anar a l'inspecció de persones neutrals en aquest plet. Que hi acudeixin al penal els denunciadors, els diputats de la provincia de Girona, els periodistes que vulguin fer de notaris. Davant d'aquest tribunal que'ls penats declarin, que's resolgui justicierament. Mentres tant, hem de creure que certes inviolabilitats s'extenen també sobre'ls «makilas» que pengen del costat dels guardans del penal de Figueres.

Les Corts s'obren el primer de maig. Es de suposar que en Salvatella portará al Congrés aquesta qüestió, vitalíssima pera Figueres, y que altres diputats, sense diferenciacions polítiques, el secundaran. Fa quaranta anys que don Francesc Giner de los Ríos deia en un estudi sobre la reforma penal: «Els mals tractes, siguin corporals o morals, no són avui pera ningú medis jurídics d'intimidació, no ho poden esser.» Y avui, els mals tractes són la sola práctica penal usada y uns homes que's diuen cristians y de llei y que volen constituir la meitat de l'intelectualitat catalana, els glorifiquen.

CONTRA UN JURAT

Hem rebut el següent document, que publiquem no més pera fer sentir la veu de sos autors:

«Senyor Director d'EL POBLE CATALÀ

Molt senyor nostre: Amb el degut respecte ens dirigim a vosté pera suplicarli publiqui en el periódic de sa digna direcció nostra protesta en contra del «suposat fallo» del jurat calificador del monument a mossen Jacinto Verdaguer.

Ens extranyem molt de la manera de procedir de dit jurat, puig es sapigut que no podía comunicar cap resolució abans del 22 del corrent (segons consta en la base quinta de la convocatoria) y ens trobem que diaris periódics ja donen com segur el fallo recaigut en persones que com escultors un d'ells no's coneix.

Diem això perqué creiem hi ha hagut adulteració, y ens posem en guarda per si's dongués el cas de que'l jurat no hagués fallat amb justicia, perqué a ser certa la noticia y a un projecte entre'ls premiats que sería un veritable «tupanar», de manera que pel hé de Barcelona y de l'art esperem se desmentirá aquesta noticia que produiría una campanya en contra dels senyors del jurat, primer per comunicar el fallo abans del seu degut temps, y segon, per una falta de delicadesa, y com entenem que delicadesa y honor ha de tenir un jurat, esperem que aquest fallo se desmentirá.

Donantli les gracies anticipades se despedeixen de vosté, Angel G. Tapiol, Agustí Arola, Eudald Angla, Josep Jové, Salvador Noguès.»

UNA CONFERENCIA DEN BERTRANA A LA BISBAL

Raons sentimentals del socialisme

Diumenge passat a la tarde, en l'Ateneu Pi y Margall, ple de gom a gom, el celebrat literat don Prudenci Bertrana va donar una interessantíssima conferencia, de la qual anem a proporcionar un estracte als nostres lectors.

Torno amb gust y alegria (comensa) disposat novament a pervertirvos, a remoure lo que tal volta estava adormit en vostra ànima resignada.

Jo no soc pas un mesies ni tan sols un predicador que intenta aixecar odis o preté obtenir reinvidicacions; jo soc un proletari, un que ni el recurs de quedarse en vaga li queda, perquè'l meu vagar no determinaria cap conflicte si jo plegués la meva petita fàbrica de quadros dolents y tanqués el meu petit laboratori d'escriptor més o menys celebrat, ningú tindria res a dir: com un artista pobre sol esser un importunador de burgesos, aquests estarien més tranquils. En aqueixes circumstancies, doncs, jo hi sentit com els altres proletaris y més que altres, el pes d'una injusticia social, més abandonat que ningú; no hi ha salari mínim per mi, no tinc cap reglament que me fixi hores de treball, ni cap llei de la «silla», ni d'accidents, ni de descans dominical. El meu nom no figura en cap llista de societats de resistencia, puig no hi ha resistencia possible pels pintors y poetes; el meu nom sols se troba en els padrons de cèdules y d'«inquilinats», que són padrons d'ignominia. A caixa vuida idees subversives. Jo soc un subversiu y dec parlarvos subversivament.

L'anarquisme es fill de la desesperació, el socialisme de la gana. Les idees, encara que us sembli mentida, ixen del ventrell. L'evolució en el pensar dels homes durant el transcurs de la vida marxa paralelament amb la seva fortuna. L'egoisme humà, el benhaurat egoisme, es un factor no pas del tot despreciable que intervé amb eficacia en les lluites socials.

Ja sé que no tots els lluitadors van a la lluita esperonats pel propri sofriment y per la propria convicció. Aquest tindría doble mérit si hi anessin de bona fe.

Però jo tinc els meus dubtes: les mil ambicions incomprensibles que acompanyen als esperits aventurers determinen vocacions y apostolats.

Lo cert es que sense l'experiencia dé la vida, sense el sofriment de la vida, sense la miseria de la vida, no hi haurá en el món de les idees aqueixes hermoses utopiés, que demà poden deixar d'esserho, ni aquestes utopies tindran partidaris, ni fervorosos, ni apòstols.

Amb la civilisació y amb els martiris de la civilisació han nascut noves filosofies. Avui per l'ambient que envolta la terra sura una protesta ferma, convensuda, seriosa y terrible que sembra pànics arreu. No es un doctrinarisme sec y àrid, sinó fecondat amb llàgrimes y amb suors, arrelat en el cor dels que penen, sembrat poc a poc en els cervells atormentats, sentit y comprès per les ànimes piatoses; d'aquí ve sa poixansa.

Existeix de fet un pressentiment d'injusticia entre'ls desheretats. L'analfabet que no sab res de res, viu convensut de que si Déu va fer el món, va descuidarse de alguna cosa. Mentres aquest poble ignorant no havia tastat més que patates cuites al caliu, podia encara ferse l'ilusió de que ningú menjava altra cosa. En quant ha tastat la carn y l'ha trobada bona, y l'ha vista menjar al costat seu, ha començat a desconfiar. Allavors li han dit una porció de coses pera consolarlo: que la vida era una prova, que tingués paciencia que ja'n vindria una altra de millor, ditxosa y perdurable y que pagués els consums y fes caritat a les ànimes del purgatori. Es clar que l'home encara que no sabés de lletra ha seguit desconfiant y ha cregut que pel seu mal no hi havia remei. Admetent que l'existencia es un calvari no resta més que un llrist arronsament d'espatlles. Mes, el fill a qui la miseria ha tret de la montanya, se n'es anat a vila y allí ha pogut apendre que si l'existencia era un calvari no ho era per tothom. Lo que en el pare tan sols fou un tolerable pressentí, en el fill ha devingut una evidencia tormentosa. Lo que Déu no ha sapigut arreglar cal que ho arreglin els homes.

Aquesta es la genesi sentimental dél socialisme.

Perquè no sorgís la lluita entre rics y pobres, tenia que haverse aturat en sec la civilisació del món.

L'home rural encara viu content y resignat; felís en l'infelicitat la realment envejа perquè ignora tot refinament y gosa de l'opulencia del sol y de l'espai. Si tots tinguessim tant, encara amb un poc d'humil filosofia's podria viure sense dòls en el cor y sense cabories en la pensa. Però él progrés s'ha ensenyorit de la llum y de l'aire. Tot lo que l'home ama per instint, tot lo que l'instint necessita pera amar la vida, es objecte de comers, d'explotació. La pobresa pren en les ciutats un aire tràgic: menjar pa sec en les penombres d'un recambró, alletar les criatures en la fosca d'una cuina freda, no veure les estrelles, en les vetlles de dolor, no poder plorar sense qué el vei se n'enteri, ni tenir un raig de sol pera desglassar l'ànima, són coses atuidores, desesperants; però ho són encara més si a l'eixir al carrer us topeu amb el luxe descarat, l'alegria cínica, la fatxenda insultant y l'exhivissionisme innecessari de riqueses fabuloses.

La vida moderna ha posat en contacte la miseria amb l'opulencia. No hi ha res pitjor, ni cosa més esgarrifosa que tenir un cervell ric, una ànima opulenta y un calaix exhaust.

Lo que medita l'home en aquests casos, lo que passa pel seu magí en les nits d'insomni, es negre, es hòrrid, es innarrable. Sense una tendencia de la naturalesa nostra a reaccionar, sense una conformitat de bestia, sense la joia fatal de viure que sént la materia, el pobre no tindria repòs, no viuria, no podria entregarse al modest platgeri que'l distreu y el reconcilia amb la existencia. Saben massa els obrers pera ajupirse y conformarse amb l'estat social present. Coneixen de sobres lo que cal pera haure en aquest món el terme mitg dé felicitat y de vida que'ls pertoca com a fills de la terra.

Fa por de pensar lo que queda inèdit, lo que mort, lo que's perd, lo que's malogra per manca de diners. Perquè encara que sembli mentida, la virtut se compra, la honradesa's compra. L'escola del carrer es gratis, les altres no ho són pas. Y si se paga allò que'n diuen dons de l'esperit sant, jo no sé què es lo que podrem tenir de franc en nostra societat.

Sí, companys, tots vosaltres y jo, y els que no'm senten, tant els que vinen d'un jornal modest, com els que tenen una petita renda, tots aquells que estimen y que sé han creat una familia y se preocupen del demà, han sentit en ocasions l'impossibilitat de satisfer una aspiració noble per manca de possibles—es el terme vulgar.

El meu fill té talent, sentiu a dir, li donariem carrera, però no hi arribem! la nostra filla té bon gust, es hàbil pera la música, seria tal vegada una artista si li poguessim pagar un bon mestre, però no hi arribem!

No cal recórrer al contrast terrible de de la miseria fosca y negra junt al luxe esplendorós pera tenir argument de convicció y clamar per un prompte remei. No ens fa falta anar a cercar la criatura escanyolida, arrapada al pit de la mare anèmica, ni al vell inútil que's deixa morir sense auxili en un recó, sobre un jas putrefacte, ni a la noia de quinze anys que marxa als cine del matí trepitjant fanc y neu a un treball que la corseca de còs y la envilleix d'esperit, ni a la mare que pera guanyar el pa de cada dia abandona a les criatures a l'angel de la guarda (que sigui dit de pas, molts cops se descuida y les deixa cremar en un braser o caure d'un terrat), ni al tísic que amb ple convenciment de la sòrt que li espera, sabent qué la tisis es curable en el seu primer grau pels que poden anar a respirar els aires sanitosos dels enlairats pinars, treballa a peu dret, corbo, trist, mascilent sobre una caixa d'imprempta en un soterrani prop d'un bec de gas encès, mentres el sol brilla amb esclat a fóra.

Y aquestes coses y d'altres que encara que impossible semblin són potser més llastimoses, no les alivia la caritat. El que la fa aplaca ilusoriament el crit de la seva conciencia, si per cas ne té, el que se'n refia estafa al que la necessita y el qué la necessita no n'hau. La caritat particular ben distribuida, feta a conciencia, que es lo mateix que demanar un impossible, seria una gota d'aigua llensada al mitg de una multitut assedegada. La caritat colectiva organisada constitueix una suplantació del sentiment natural pera una funció oficial, y tots sabem aquesta paraula, oficial, lo que significa. Ademés l'home es peresós pera fér el bé; quan sab que hi ha una colectivitat que's cuida de vestir y alimentar als pobres, ell ja no se'n preocupa; quan troba a un despullat y sent impuls de vestirlo, pensa tot seguit que ja ho faran els altres; els altres vol dir la societat filantròpica que organisa tòmboles y funcions benèfiques: Y el despullat va a morirse de fret precisament a la porta de l'estatge social de la filantropia.

Jo tinc molt present, amables companys, una visió de tristesa que us vull explicar. Era per la diada dels Reis. Els nois y noies de l'hospici venien d'un repartiment de joguines organisat per una associació de dames. Passaven per la Rambla de Girona, entre la franca alegria dels altres nens, els quals mostraven amb ignocenta vanitat les seves joguines, quasi totes elles d'una riquesa enlluernadora. Jo no he vist en la vida professó més llastimosa, que mogués tant a la pietat, com aquella corrúa d'orfes uniformats, portant el present insignificant de les riques dames. Jo estic cert que mai havien estat tan tristos com en aquella diada, ni mai havien vist tan patent la seva desditxa, ni comparat tant de prop lo que va d'un assilat a un fill sortós crescut entre l'amor y les comoditats.

Cada hospicià portava una piloteta y un xiulet, cada hospiciana una nina, una nina de cartró, lletja, deforme. Cinc cèntims per barba. Tots iguals com les sabates, com els vestits; no havien pas pogut eixir d'aquella terrible mesquinesa de sempre. Marxaven sense ilusió, amb caminar típic d'hospicià, arrossegant els peus, com essers aborrits que caminen a la forsa, amb fàstic, amb galvana de viure. ¿Pera això els havien tret de la pau de l'alberg, pera això els havien fet concebir ilusions el dia abans, pera això els passejaven pel mitg de la felicitat y de les rialles com si acabessin d'esser objecte d'una glorificació sorprenent? Oh! quina desolació aquell dia en l'assil, quin ennegarse amb llàgrimes pels recons, quin recordar les boniques joguines dels altres y quin escampament de pilotes, de xiulets y dé ninés, per tot arreu, deixats pels caminals del jardí, abandonats pels bancs y per les taules, amb aquell despreci fret y tossut de les criatures desenganyades.

Es aquesta la caritat exercida per les colectivitats, la caritat organisada, igualitaria, morta crudel, pomposa, que insulta en lloc de consolar, que humilia en comptes d'esser dignificadora.

El ric no profunditza la psicologia del pobre. No sent pel seu semblant lo que l'altre sent. No es pas que sigui crudel, es que no sab com posarshi pera esser pietós. El pobre vetlla als seus malalts; el ric pa els fa vetllar per les monges vetlladores. El pobre remena sang, pus, immundicia, té aguant pera tot obligat per la dura necessitat; el ric paga a gent estranya per estalviarse la basca.

Però en el pobre tot aqueix menejar tristíssim li posa una dolcesa en les entranyes, una paciencia en la voluntat y una noblesa als ulls que en res se semblen al sentimentalisme noveler, ni al plànyers frívol de les histèriques y poetes.

El ric no ajuda al pobre com deuria. Però fa una cosa pitjor encara: l'escandalitza. Existeix el pudor de la riquesa, existeix una vergonya intuitiva que fa amagar els tresors. Seria de lo més impúdic que podrim veures l'exhibició de muns de plata y or o paper moneda, als ulls de la multitut. El potentat creu evitar l'escàndol exhibint les seves riqueses transformades en luxes de tota mena. Però el luxe, té un límit, passat el qual devé cínic y deuria esser castigat severament.

No cal meditar massa pera veure que l'escàndol de la riquesa excita a la venjansa. Quan sentim a dir que's llensen fortunes a l'atzar y veiem gastarles en capritxos fútils, tots els vensuts, tots els que portem a dintre un cadavre qualsevol, sigui d'un anhel irrealisat o d'una inclinació noble insatisfeta, sentim un impuls de revolta. No parlo ja d'aquells que abans us he descrit, que no manen amagats com besties moribondes, extenuats de còs y d'esperit, sense foc al fogó, sense pa al calaix, sense salut al còs. Aqueixos a voltes afortunadament ignoren fins a quin punt contrasta la seva miserable vida amb l'assedollada de comoditats dels altres. N'hi ha que ho saben, però ja'ls es indiferent; els seus nirgós ja

no vibren, el seu pensament ja no raona. Més, ai! si algún porta gèrmens d'energía protestaria, llevat de filosofía nihilista; aquell matarà, esmicolarà, la seva blasfemia serà un tro anunciador de venjanses supremes com les de Jehovà, prenyat de destrucció, d'incendi, de ruina, de justicia cega, crudel, bàrbara.

Tot lo que s'ha escrit, tot lo que s'ha pensat, totes les teories que nosaltres mateixos hem vertit, pera consolarnos, pera explicar satisfactoriament aqueix desequilibri enutjós que regna en la societat, ha sigut inútil: en el fons, amics meus, no'ns han convensut nostres propris arguments.

Tot lo que s'ha escrit, tot lo que s'ha es entesa per molts. L'igualtat absoluta seria la monotonía, l'anorreament de tot esfors, en últim cas, tal vegada, l'injusticia. Me repugna no obstant que lo que ha acomulat l'usura, la traidoria o la crudeltat arribi a esser un pedestal de roses. Prò me repugna més que l'honradesa, la virtut, el talent, l'economía portada fins al sacrifici, no logrin per sí sols crear una petita herencia pels fills de l'amor. La fortuna tindría que tenir un límit. Es clar que les grans fortunes donen vida a les arts, creen una porció d'industries, fomenten una porció de coses. Es clar que els pulidors de diamants, els fadrins argenters, els cassadors de lludries y d'altres besties de pèll estimada, no tindrien tanta feina si la fortuna sigués repartida més equitativament; però hi hauría més sabaters que farien sabates pera calsar les criatures que ara van descalses, hi hauría més sastres que farien vestits pels que ara van esparrecats.

En quant a l'art, no voldria pas dir una blasfemia, però si l'art tenia que mantenirse a costa del menjar que necessiten els pobles, a costa de l'alegria de mitja humanitat, jo sacrificaria l'art. Però es molt discutible això: quan l'art no tingués l'apoi d'aqueixa riquesa fabulosa que sab pagar esplèndidament, l'art se mantindria de picaments de mans. El que tindria sang de creador crearia de la mateixa manera, amb més llibertat y més independencia.

Jo us asseguro formalment que en l'avenir hi haurà una esmena en aqueix desorde crudel que'ns porta trasbalsats.

Caldrà que vingui un altre redemptor que fundi la seva iglesia y la seva liturgía (y que mori y que ressuciti. Y si no n'hi ha prou d'aquest, n'esperarem un altre, fins que tots els explotats de la terra, tots els que estan purgant el pecat d'Adam y Eva s'abrassin y empenyin junts lo que en la actualitat encara destorba la seva marxa triomfal.

Si ja no tenim una iniciació d'aquesta abrassada precursora de la victoria, es perquè'ls proletaris no s'han posat ben bé en contacte.

Hi ha'ls obrers de les ciutats y els del camp. Els desesperats y els resignats. Caldria, pera anar bé, que'ls uns se resignessin un xic y els altres se desesperessin un poc. D'aquesta manera l'equilibri faria que se entenguessin y marxessin a l'hora. Foren els amos del món.

En les ciutats, per desgracia s'es despertat entre'ls pobres un egoisme fer. L'apilament de pobres ha fet que cada un d'ells veiés en l'altre un contrincant que venia a disputarli el pa. Sols els ajunta la necessitat de la defensa mutua. Es una germanor cerebral.

En les viles y pobles rurals això no passa, però manca l'esperit sociable. Duen rastre d'esclavitut. Tenen paciencia perquè no arriba a impacientarlos la visió directa de les fruicions de la vida superior.

Sense una ferma convicció, que jo no tinc, de que'l món es fàcilment regirable, fòra una crudel empresa convertir el pagès d'instrument pacífic en màquina de guerra. Més aviat per la meva ànima pietosa faria de cada ciutadà un pagès. Desjuntaria les cases de les ciutats pera transformarles en masies. Abans de repartir els diners, repartiria, el sol, l'espai y la verdor amb igualtat.

No feu cas d'aqueixes paraules: al parlar de despertar als pagesos, jo sento una aprensió com si estés davant d'un nin adormit, al que s'intenta despertar pera durlo a una diversió, la qual no sabem encara si li serà més placenta que'l repós en el bressol. Si fos possible deixar dormir als pagesos y dúrloshi la reforma feta, sense esperar el seu concurs, jo'n seria content. Però si els hem de despertar, despertémlos aviat; potser després se trobaran millor y ens donaran les gracies.

De totes maneres, amics, no podem pas deixar les coses com estan. De creurho així, aturem (la cultura, aturemla perquè ens farà més desditxats y tristos. Saber higiene sense medis d'higienisar, es crearse un neguit continu, es viure en aprensió constant; saber de fisiología amb vianda dolenta al plat, es tenir la certesa de nostra depauperació, saber de lleis y veureles incomplides es patir sed de justicia; saber de física sense tenir parallamps a la teulada es sentirse a frec de la mort més horrenda en cada tempestat, y així en tot.

Els esforsos de lliberació han d'anar junts als esforsos culturals, si no volem ennegrir més la vida.

Jo us aconsello que mediteu ben seriament sobre'l problema que us he exposat. La seva solució es àrdua; mentres la discutim, fem feina. Lo primer que cal es fer democracia y democracia de la bona, de la que no baladreja, de la que's fa respectar. La democracia es el primer graó del socialisme. La doctrina socialista es quelcom que arribarà a esser la religió universal. No arriba a esser un ideal realisat, però creix, se propaga. Tots devem mirarlo amb simpatía, tots devem recordarnos que les vides dels que vindran han d'esser per ell redimides. Sapiguem fer un penó dels pellingos de nostres ilusions mortes. Y amb ell per guia y amb la rialla als llavis, marxem a la conquista de l'avenir, oferint nostres cossos als victimaris pera que serveixin d'esgraons pera la victoria dels fills de nostres fills.»

Sorollosa y llarga fou l'ovació que va dedicar al senyor Bertrana la nombrosíssima concurrencia que va escoltar amb santa atenció y molt satisfeta, la magnífica conferencia que deixem estractada.

Notes politiques

L'Ateneu "Democracia,,

El president de l'Ateneu «Democracia», entitat situada en el districte setè, el nostre bon amic Antoni Palá, ens prega fem constar que l'Ateneu d'aquell districte adherit al partit republicà reformista den Melquíades Alvarez, de cap manera es l'associació que presideix, sinó l'«Ateneo Instructivo Obrero», del qual n'es president el senyor Víctor Cussó.

Aquesta aclaració es necessaria, perquè alguns senyors, més o menys intencionats, fan córrer que'l «Democracia» ha deixat de formar en l'Unió Federal y això podría portar una pertorbació en el sí d'aquella entitat.

La rectificació del Cens

El període de rectificació del Cens electoral comensará avui y dura fins el proper 5 de maig.

Ho avisem als nostres llegidors pera que acudeixin a les oficines del Cens o algunes de les que hi ha establertes en els principals centres polítics, els que tinguin alguna rectificació a fer.

L'acció de la Joventut

En la darrera sessió celebrada per la Junta directiva d'aquesta societat, va acordar enviar un ofici d'adhesió a la ponencia de la Diputació d'aquesta ciutat, encarregada dels treballs del projecte de llei de la Mancomunitat catalana. Y ademés, avui, diumenge, una comissió de la directiva anirá a fer una altra visita de compliment a les entitats y periódics catalanistes de Vilafranca del Penadés.

Privilegis dels diputats provincials

L'esser diputat provincial ja suposa un privilegi més: el poderse casar en la capella de Sant Jordi del Palau de la Generalitat. Així ho acaba de concedir el bisbe, accedint a lo demanat pel senyor Prat de la Riba.

Per ara ja hi ha anunciats dos casaments en el lloc privilegiat: els senyors Sansalvador, de l'Unió Catalanista, y Guerra del Río, radical.

Junta general

Avui, a les quatre de la tarde celebrarà junta general ordinaria el Centre Català Republicà Federalista a fi de tractar assumptes d'importancia pera l'entitat.

Per Cà la Ciutat se diu...

Que l'ordre del día que pera la vinenta sessió se repartí ahir, constitueix tot un volum.

Poques vegades, ni en els díes en que éra àlgit el poder lerrouxista, s'havía vist una ordre del día tan carregada.

Això es degut, principalment, a la cóstum intolerable de tenir setmanes y més setmanes els dictamens damunt la taula. Vé un día, com ara, que aquests dictamens deixats de banda, somen més que'ls del despatx ordinari. Y això, això es lo que no pot ni deu continuar.

Quan un regidor vol estudiarse un dictamen es molt llógic que demani, pera poguerho fer, que's deixi damunt la taula; peró això no deu mai constituir un abús, en perjudici dels interessos dels particulars y dels interessos comunals.

Don Joaquim Lluhí, en la sessió passada, va proposar, que en la próxima, se comensés per la discusió de lo de damunt la taula, no entrant en el despatx ordinari, fins que tots els dictamens atrassats estessin discutits.

La proposta tingué que acceptarse, perqué era de bon sentit y no hi havía més remei que acceptarla. Potser, sovint, o quan menys, en els casos extrems com el d'ara, la fórmula s'aplicará pera evitar perjudicis al municipi y als ciutadans.

Això, naturalment, no agrada als carrabiners de la Duana.

Que qué vol dir això?

Que aquells que fan deixar els dictamens damunt la taula, no pera estudiarlos, sinó pera parar la má, no veuen en gaire bons ulls aquesta mesura de justicia. En que morta la cuca, mort el verí. Haventse de discutir el dictamen un día determinat, no hi haurá medi d'exercir pressió sobre'ls interessats, menassantlos en tenirlo enterrat entre'ls de damunt la taula, per una eternitat, amén.

*

Que no's comprén la susceptibilitat del governador civil, senyor Portela.

Aquest bon home deu tenir uns nirvis com a cordes de guitarra: y, naturalment, per poc que s'esgarrapin, sonen. Sonen desermónicament, peró sonen.

Un día amb lo dels cotxers, ara amb lo dels estudiants d'enginyer, l'home no perd ocasió pera enfadarse. Hi ha qui assegura que l'estat d'enfado, ve a ser en el senyor Portela, l'estat normal.

Y així se comprén que alguns regidors recomanessin tila y molta tila.

Que això de l'enfadarse pot posarlo malalt.

Festes y Sports

Societats

Organisada per les Societats Foment de la Sardana, Esbart Artístic y Unió Familiar, se donará aquest vespre en el local del carrer Nou de la Rambla, 26, principal, una extraordinaria funció teatral, en la qual será estrenat el drama líric en tres actes, lletra de nostre volgut colaborador don Josep Calsada Carbó, música del mestre P. Escofet Viñas «Nadal trist», que será presentat amb tota esplendidesa y proprietat. Els choralsY de l'obra seran cantats per l'Orfeó Barcelonés baix la direcció de son subdirector senyor Gibert.

Balls

Avui, a la tarde, en el bonic saló d'actes de les entitats Catalunya Nova y Ateneu de l'U. F. N. R. del Districte III, Sant Simplici, 6, segon, hi tindrá lloc un gran ball de rams amb orquestra.

Hi queden convidats tots els socis d'ambdues entitats.

*

La secció d'esbarjo de l'Ateneu «Democracia» del Districte VII (Aragó, 135) celebrará avui, a les deu del vespre, un ball d'orquestra. Queden convidats al mateix tots els correligionaris y llurs amics. La mateixa secció prepara un gran ball de gala pera el proper mes de juny en commemoració de l'inauguració de l'entitat presentant en el susdit ball novetats desconegudes a Barcelona.

Sardanes

En celebració de la diada de Sant Jordi la Secció Recreativa de l'U. F. N. R. del Districte II ha organisat pera la vetlla del vinent dimars una audició de sardanes en el pati del Centre, a la qual són convidats tots els socis amb ses families.

El programa anirá a cárreg de la cobla «Terpsícore», y les senyoretes seran obsequiades amb bonics pomells de flors naturals.

Tir

L'Associació de Cassadors de Catalunya ha publicat el programa dels concursos d'enguany, que's celebraran en el seu camp de tir de la Font del Carbó.

Avui, a les tres de la tarde, comensarán els concursos, que continuarán els dies 19 de maig y 23 de juny.

Se disputaran dues copes, una de la Societat y l'altra anomenada de «Cassadors de Catalunya», y altres premis oferts per les cases Schilling, Beristain y Conde y Puerto.

De l'Ajuntament

Diu l'arcalde...

Parlant d'unes manifestacions que alguns diaris atribueixen al senyor Portela sobre l'assumpte dels estudiants d'enginyers, el senyor Sostres ha dit que una comissió destudiants li va pregar que assistís al miting y que s'interessés amb el Govern pera que atengués les seves peticions.

L'arcalde'ls va fer veure l'impossibilitat moral de que una autoritat assistís al miting, y respecte a les peticions, els digué que'l governador era qui ha de trasmetre al Govern, oferintse ell, si li donaven copia de les conclusions que entreguessin al senyor Portela, a recomenarles per la seva part al Govern, com tantes vegades fa l'Arcaldía en molts assumptes.

Una comissió d'estudiants ha anat espontaniament a l'Arcaldía a dir que s'havien enterat amb sorpresa de les manifestacions atribuides al senyor Portela y que ells no havien dit al governador, ni que l'arcalde hagués ofert assistir al miting ni que s'hagués compromés a trasmetre al Govern les conclusions, reconeixent, ademés, la discreció y correcció amb que havía obrat el senyor Sostres.

També ha estat a l'Arcaldía una comissió del claustre de l'Escola d'Enginyers, demanant l'apoi de l'Ajuntament en les peticions que tenen formulades al Govern. Aquest apoi també l'han demanat al president de la Diputació, ja que la Diputació y l'Ajuntament subvencionen l'Escola.

L'arcalde'ls prometé l'apoi que li demanaren.

Presa de posessió

Ahir matí, a les deu, el senyor Pich, el quefe de Foment senyor Planas, l'oficial primer senyor Soler y el facultatiu senyor Gustá, anaren a ocupar les finques cedides pera la construcció del gran emissari del carrer de l'Industria.

Uns proprietaris formularen oposició, per entendre que no s'han complert les condicions de cessió.

No obstant, l'acte fou realitzat.

El premi Martorell

El Jurat del premi Martorell, reunit a l'Ajuntament, sembla que ha emés el fallo, després de conéixer el vot del senyor Osma, que no va poder acudir a la reunió. Segons se diu, el premi s'ha dividit en dues parts iguals y ha sigut adjudicat a un notable estudi de prehistoria, que té per lema: «Queriendo servir á la patria», y que está senyalat amb el número 3, y a l'altre estudi, molt erudit, el lema del qual es: «La sigilografía es una parte de la Arqueología», amb el número 1 de la presentació.

El dimars se donará compte del fallo a l'Ajuntament y se coneixeran els noms dels autors.

S'assegura que aquests són el marqués de Cerralbo y don Ferran de Sagarra.

Aixample

La comissió d'Ensanxe ha comensat a planejar el pressupost extraordinari que ha de fer sobre la base del darrer emprèstit.

Ha acordat l'obertura total del carrer de Tarragona, si els proprietaris cedeixen la terra viable y fer la recepció parcial de les obres de la Tinencia del districte VII, a fi d'instalarhi les escoles y el dispensari de Hostafrancs.

Descans dominical

Mentres se segueixen les gestions pera arreglar lo del descans dominical, l'arcalde ha donat orde de que avui sigui multat tothom qui no compleixi la llei.

Ferrocarrils

La quefatura d'Obres públiques ha remés a l'Arcaldía el projecte y l'expedient incoat per la Companyía de M. Z. y A. respecte la rectificació y ampliació de les vies en l'estació del Clot, en la via de Barcelona a Granollers.

Els venedors dels encants

Uns venedors dels Encants visitaren a l'arcalde demanantli la Banda Municipal pera una tómbola que organisen a benefici dels venedors perjudicats per l'incendi que fa pocs dies se declará al carrer d'Urgell.

L'arcalde'ls indicá que la demanaría a l'Ajuntament.

Diverses

Ha sigut pagada en 22,414 pessetes la casa número 17 de la Riera de Sant Joan, de 1,679 pams.

—El senyor Riera ha presentat a l'arcalde una comissió de serenos del districte IX els quals demanen la modificació del reglament en lo que toca a l'escalafó, perqué tal com está ara els perjudica.

Teatres y Concerts

ESPANYOL

La companyía italiana d'opereta Cittá di Firenze va debutar anit en aquest teatre amb un ple a vessar.

L'obra de presentació fou «Primavera Scapigliata» de Strauss, que obtingué una interpretació immillorable, per la qual el públic, ja interessat desde les primeres escénes, aplaudí amb entusiasme la tasca dels artistes y les belleses musicals de la delicada opereta.

La presentació de l'obra fou espléndida y digna en aquest punt del prestigi de que gosen les companyies italianes.

Més endavant parlarem de les obres que's representin, algunes d'estrena a Barcelona, y sobre tot de la companyía que es nombrosíssima y en la que hi figuren elements molt notables.

Ara diguem que'l debut constituí anit un exitás a jutjar pels entusiastes aplaudiments amb que'l públic va rebre l'obra y a la companyía.

CÓMIC

El públic assisteix amb entusiasme a les representacions de la darrera opereta de Jean Gilbert, «La mujer moderna», notablement interpretada per la nodrida companyía que actúa en aquest teatre. Pera avui diumenge s'anuncía en les seccions de dos quarts de quatre, sis y dos quarts de deu, per imposarho el gran éxit alcansat ,que cada dia se confirma y consolida més. Realment l'espectacle del Cómic es atraient.

NOVETATS

En aquest teatre comensará sa «tournée» per Espanya la companyía «Gran Guinyol italiá que dirigeix el Cav. A. Sainati Esturage. Son debut s'anuncía pera el 3 de maig proper y desde'l 22 del corrent queda obert l'abonament en l'administració del teatre, d'onze a dos quarts d'una del matí, de tres a sis de la tarde y de nou a onze de la nit, reservantse als senyors abonats a la «tournée» Ermeter Novelli ses respectives localitats per tot el dia 30 da'quest mes. En els elencs publicats venen més detalls de tant notable companyía.

ANUNCIS OFICIALS

COMPANYIA BARCELONESA D'ELECTRICITAT

Se posa en coneixement dels senyors tenedors de les obligacions emeses per aquesta Companyía el 24 de juny de 1900, que'l dia primer de maig próxim, a les onze, en el domicili social, davant del notari don Miquel Martí y Beya, se verificará el 12 sorteig pera l'amortisació dels 537 títuls que, amb arreglo a lo establert en l'escriptura d'emissió, deuen ser amortisats.

Dit sorteig se portará a efecte per medi de boles, que representaran cada una un lot de 10 obligacions, o sigui una desena completa; peró havent quedat en circulació moltes desenes incompletes per consequencia de les amortisacions anteriors, si després d'extretes del globu 54 boles no's cobreix amb elles el número de 537 obligacions, per haver sortit una o més boles que representin desenes incompletes, s'extrauran les necessaries pera completar dit número.

Si en l'operació d'aquest sorteig resultés amortisat un número superior d'obligacions, l'excés sobre les 537 se considerará com una amortisació extraordinaria.

Barcelona, 19 d'abril de 1912.

El Director, H. Herberg.

ELS ESTUDIANTS D'ENGINYER

Com ja s'ha vingut anunciant, avui, tindrá lloc el miting organitzat pels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials pera concretar les aspiracions dels mateixos.

A l'acte que comensará a dos quarts d'onze, hi pendran part els senyors Vidal de Llobatera, alumne de l'Escola; Ruiz, president de l'Associació Catalana d'Estudiants; Berroya, de l'Associació d'Enginyers Industrials; Giner de los Ríos, diputat a Corts; y Lluis Ferrer-Vidal, enginyer industrial y exdiputat a Corts. S'han adherit els senyors: marqués d'Alella, enginyer y senador; Carner, Coromines (don Pere), Cruells, Cambó, Ventosa y Iglesias (don Dalmau), diputats a Corts; el senador don Frederic Rahola y altres personalitats y entitats importants, ademés dels alumnes de les Escoles d'Enginyers Industrials de Madrid y Bilbao.

*

Una comissió del claustre de professors de l'Escola d'Enginyers de Barcelona va visitar ahir al governador entregantli una exposició que dirigeixen al Govern, queixantse de la famosa disposició del ministeri d'Instrucció pública que tant perjudica a dit cos.

Els comissionats manifestaren també al governador, segons digué aquest, que les seves queixes respectuoses y per fectament encaminades dintre de la disciplina, per lo que ells, els professors no's fan solidaris de l'actitut dels seus deixebles, amb lo qual digueren que res hi tenen que veure. Com si l'actitut dels estudiants d'enginyer fos reprobable, amb tot y que l'intolerable burla que'ls hi han fet el Govern pera servir humilment a un altre cos de l'Estat, amb el qual les institucions els hi convé estar bé, no justifiqués totes les protestes.

Pel contrari, lo que nosaltres creiem que es censurable es l'actitut, vergonyosament covarda, d'aquests senyors professors. Per que aquests, ni pera defensar els seus interessos, els interessos de la seva classe, tenen ánima y en lloc d'apoiar resoltament amb els seus prestigis la justificadíssima y serena actitut dels estudiants, els abandonen pera anar després a contar davant de les autoritats el clássic «no yo no he sido», com podran queixarse després d'aqueix allunyament que hi ha entre catedrátics y alumnes, entre professors y deixebles, y que fan que les Universitats espanyoles, no siguin més que organismes burocrátics sense ánima y sense influencia ni sobre'l poble ni en la cultura d'aquest poble?

An els estudiants els diem que'ns tenen al seu costat pera defensar el seu plet, que es d'evident justicia.

Rotlleti del Treball

Els carrilaires

Ampliant la breu notícia que donavem ahir de l'important Assamblea celebrada per aquests obrers, direm que l'Assamblea fou presidida pel company Martín, actuant de secretari el company Martínez, y amb assistencia com diguerem, de gran nombre d'associats.

Aprovada l'acta de l'anterior Assamblea, fou llegida una carta den Josep Negre pres actualment a consequencia del moviment obrer del passat setembre, saludant als assambleistes y fent vots per l'emancipació dels «aucells de gavia».

Després el company «Buscam» llegí la ponencia que ell y el company núm. 659 redactaren pera presentar al Congrés d'obrers ferroviaris que s'ha de celebrar aquest istiu a Madrid.

El company «Buscam» explicá després de paraula, la ponencia. Digué que essent lo més important del programa del Congrés, lo referent als sous y a les jornades, ell y son company acordaren que'l mínimum de salari fos de 3 pessetes més un 2 per 100 y que dit mínim comensés pels peons de víes y obres, y que'l mateix aument que se'ls assigni en aquests, s'apliqués per categoríes als demés ferroviaris.

Aquests punts foren aprovats per tots els assambleistes, com també la reglamentació de la jornada, proposada pels ponents en la forma següent: 8 hores en les estacions de primera, deu en les de segona y 12 en les de tercera.

Després se passá al tercer punt de l'orde del día referent a l'actitut que s'ha d'adoptar cas de que les companyies carrilaires se neguessin a acceptar les bases esmentades, acordantse, després d'una llarga discusió, com deiem, anar a la vaga, avisant amb el temps reglamentari manat per la Llei de Vagues de 1908 a l'autoritat corresponent.

El tema quart parlava de reconéixer l'autonomía de totes les seccions de l'Unió Ferroviaria, acordantse de conformetat.

En el torn d'assumptes generals, s'acordá celebrar aviat una funció a benefici del periódic quinzenal quemantenen y un miting de propaganda pera interessar als carrilaires dels diposits y tallers de les barriades de Sant Andreu y el Clot.

Fou acordat també que'l company recaudador estigui en el local social desde'l día primer al 10 de cada mes, per lo que la taula encarregá a tots els presents a l'acte que ho advertissin a tots els companys als quals se cobrava a domicili, que passin a ferho personalment y donin son respectiu número a qualsevol company pera'ls efectes de la recaudació.

Y no haventhi més assumptes de que tractar s'aixecá la reunió en la qual dominaren l'entusiasme y la decissió.

El miting acordat en l'assamblea se celebrará dissabte vinent, día 27, en el lloc y hora que oportunament será anunciat.

Reunions

La Societat Obrera «L'Art a la Sastrería», celebrará reunió general ordinaria de segona convocatoria demá, a dos quarts de deu de la nit, en son local social. La Comissió de festes donará compte de l'organització de la vetllada que té en projecte pera'l día 27 del corrent.

—S'invita als guixaires y revocadors a la reunió general que celebrará la Societat del ram, avui, a les nou del matí, al carrer de Parlament, 23, cerveseria.

Els cambrers

Una comissió de Cambrers de la Societat «La Alianza», va visitar ahir al governador, pera protestar del nombre excessiu de cambreres (hermoses, generalment, segons els anuncis) que hi han actualment en certs y determinats cafés barcelonins, perjudicant així fortament la má d'obra (es un dir) dels homes.

El senyor Portela'ls va dir que estudiaría l'assumpte que es més complicat de lo que sembla.

ESPECTACLES

Gran Teatre del Liceu

Avui, diumenge, tarde, a dos quarts de quatre, 2.ª d'abonament a tarde. La magnífica opera de gran espectacle en 4 actes **AIDA** ruidós èxit de les senyores Boninsegna y Hoikosko y dels senyors Gilion' Ancona, Nicolett, Giral y Gallofre.—Nit, a les nou, 11.ª d'abonament. 7.ª de primer torn. La preciosa opera en tres actes **Sansone é Dalila** notable creació de la senyoreta Supervia, prenenthi part l'eminent tenor senyor Gilion y el bariton senyor Navarro.

Teatre Circo Barcelonès

GRAN CINEMATOGRAF

Avui; diumenge, a les tres tarde, sessió popular. Entrada a platea, 30 céntims; segon pis, 10 céntims; a les sis tarde y nou nit, sessió especial: entrada a platea, 40 céntims; segon pis, 15; 20 pelicoles, 20, de rigurosa estrena, figurant entre elles, les de gran èxit,

EL ATAQUE DE LOS INDIOS
MAX LINDER BANDIDO POR AMOR
EL VESTIDO DE NOVIA
ROBINET CAZA EL OSO
UN TIO CON MUCHA SUERTE
La de gran sensació de 1000 metres (Nordisk)
JUEGO PELIGROSO
y LOS CARBONARIOS

PREUS ECONÓMICS

Palcs sense entrada, 1 pesseta: butaca de preferencia, o'50; entrada a platea, o'25; primer pis, o'15; segon pis, o'10.

TEATRE CATALÁ ROMEA

Avui, diumenge, tarde, a dos quarts de quatre, nit, a un quart de deu. «La mamá política» y «El medio ambiente» comedia nova de gran exit.

Estrena — DIVENDRES 26 — Estrena
La divina Providencia
(Panachot gendarme)

Teatre Tívoli

Avui, diumenge, dues grans funcions.—Tarde, a dos quarts de quatre,—Nit, a un quart de deu.— Butaca, 2 ptes.; entrada, 52 cénts.—Primer: «El príncipe Casto». ovacion- sorolloses.—Segon: Exit enorme, «El fresco de Goya». Xistos sens parió. Rialla continua —Tercer (2 actes): Segona y tercera representacions,

La gallina de los huevos de oro

grandiós èxit del Teatre Lara de Madrid.—Presentació espléndida, magnífic decorat, atrès y vestuari riquíssim.—Demà, dilluns. Vermouth super.—Tots les nits «La gallina de los huevos de oro».

Teatre Novetats

Gran companyía dramàtica VILLAGOMEZ

Avui, diumenge, dues grans funcions: tarde, a dos quatre; nit, a un quart de dèu. Primer, la comedia en un acte «La victoria del general»; segon, èxit colossal,

JIMMY SAMSON

Dillunс, tarde, a les quatre, tercera funció de l'abonament a gran moda a dilluns y divendres aristocrátics; represa de la comedia en quatre actes «La Castellana».—Se despatxa a comptaduría.

Teatre Novetats

Tournée per tres úniques representacions de la companyia del Théâtre de la Porte Saint Martín, de París, amb el concurs de l'eminent primer actor francès

M. CHARLES LE BARGY

y el de la distingidíssima primera actriu

MLLE. ANDRÉE MERY

Dilluns, nit, a un quart de deu. Primera d'abonament

Le marquis de Friola

Dimars: Segona d'abonament, «Cyrano de Bergerac». Dimecres, tercera y última «Apres noi». Se despatxa a comptaduría.

Teatre de Catalunya

(ELDORADO)

Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans

Avui' diumenge, tarde, a dos quarts de quatre. Nit, a les dou. La tragicomedia en un acte, «La forastera» y la nova comedia barcelonina en quatre actes

LA ESBOJARRADA

Demà, dilluns, la mateixa funció.

Passat demá, dimars. Funció popular a meitat de preu, en compliment del compromís del Sindicat d'autors amb l'Excelentíssim Ajuntament, representantse

La Esbojarrada

Proximament, Estrena de «El despatriat», de Santiago Rusiñol,

GRAN TEATRE ESPANYOL.—Grandiós éxit de la compauyia italiana d'rpereta «Citta di Firenze», Espectacle ne primer ordre. Avui, diumenge, tarde, a les quatre. «Primavera scapigliata». Nit, a dos quarts de deu, «La viuda alegre».—Demà, gran funció.

TEATRE CÓMIC.—Gran companyía dirigida per Ricard Güell y Julià Vivas, de la que formen part Pilar Martí, Angelina Villar y Pep Viñas.—Avui, diumenge, 21 d'abril, Per imposició de son enorme exit,

21.ª 22.ª y 23.ª

representacions de la única opereta d'èxit mondial

LA MUJER MODERNA

Tarde, a dos quarts de quatre, especial, 35 cts. «La mujer moderna» a les sis especial, 35 cts. «La mujer moderna», a un quart de deu, especial, 35 cts. Primer: «Saturnino dentista». Segon: «La mujer moderna»' opereta en tres actes de magistral interpretació. Demá, dilluns, tarde' pera correspondre a la aspiració del públic, gran matinèe a dos quarts de cinc. Proximament «El refajo amarillo» (exclusiva). Tots els dies «La mujer moderna». Se despatxa a comptaduría.

LA RABASSADA

Gran festival

pera avui diumenge, tarde y nit.
Entrada, 0'75 pessetes.

Concert

per la Banda del Regiment de Vergara y una orquestra de professors.

MUSIC-HALL

Selecta funció pels més distingits artistes. Sensacionals debuts.

CASTELL DE FOCS ARTIFICIALS

HOTEL-RESTAURANT

obert día y nit. — Gabinets particulars pera families.—Cuina de primera.—Servei a la carta y coberts desde 5 pessetes.

Atraccions Americanes

CASINO PARTICULAR

Medis de comunicació: *Tramvía directe*, desde la *Plassa de Catalunya* a *La Rabassada*.— *Automóbils:* Desde *Casa Gomis* a *La Rabassada*.— *Carruatges:* Desde'l *Tibidabo* a *La Rabassada*.

FRONTO COMTAL

Rojos: Petit, Navarrete.—Blaus: Joseito, Irala, Goenaga'—preu 2 ptes.—A les quatre tarde.

SATURNO PARC

REOBERTURA

Molt aviat

Importants y originals reformes

SKATINK RINK

amb soperba pista ovalada de 32 metres d'eix baix la direcció dels célebres Tumilet que organitsarán amb frequencia concursos y festegos sportius. Nova serie de Sportius y atraccions les més originals y emocionats d'Europa.

Cinematógrafs

SALA MERCÉ

Gran cinematógraf

Avui, quatre estrenes de pelícoles cómiques y dramatiques.

Les millors cintes de Barcelona se fan a la «Sala Mercé».

Avui, sessió matinal d'onze a una amb espléndits regals als nens y nenes.

Dos drames socials: «El contramestre arrepentit», «Els punys del directó», «Amor y patria», «Zigoto y un tendre aucellet» y altres.

Escullides cintes naturals: «Vistes presses durant l'eclipsi total de Sol al Observatori de París», «Gran festival d'educació física», «Primer Congrés d'Higiene Escolar en les Arenes». «Els animalets en sa tendre edat».

GRUTES MERAVELLOSES
Grans reformes--Noves atraccions
EL PALAU DE LA RIALLA

Ideal Cine

Corts, 605 y 607, entre Passeig de Gracia y Rambla de Catalunya.

A les onze, GRAN VERMOUTH

Tarde, magnífiques sessions amb lo més selecte del programa. Nit, espléndida sessió continua.

Nota:—Demá, dilluns, de sis a vuit. de la tarde, tercera funció d'abonament a benefici de les ESCOLES DEL POBLE SEC Per la nit preus corrents amb precioses estrenes, entre ells, la de 700 metres. «Un escandalo en Villalbarda del duque». y la bonica comedia de 400 metres.
EL CASAMIENTO DE SUZIE

GRAN SALÓ CINE DORÉ

Avui, diumenge, sessió matinal d'onze a una; hermós programa de pelícoles y atraccions. Sessions de dos quarts de quatre a dos quarts de nou y de dos quarts de deu a dos quarts d'una. Atraccions que alternarán: *Trio Mauri* acrobates. *Brossa* y sos gossos. *Martin* y sos ninots. Ovacions al gran duetto

Los Florentias

amb son gran repertori,

Proxims debuts: *La Torrerica*. *Paquita Escribano La Sikosa* y *La Estrella de Andalucía*

Concerts

MUSIC-HALL - LA BUENA SOMBRA - GINJOL, 3

Tarde, a les 5. Nit, a les 11
LA TORRERICA
exitàs fenomenal

Nit: La revue *L'amour guerit tout*
Gran èxit de LAS GIRALDINAS aplaudidíssima parella de ball.

Gran Edén Concert Asalto, 12 Telefón, 2461

Music-hall parisien.—Centre aristocratic.—Entrada lliure.

ALCÁZAR ESPAÑOL. — 7, Unió, 7

Totes les tardes, a les tres: Gran troupe de Varietés.

Totes les nits, a les deu La 2ema. Revue de l'Alcazar (Grandiós éxit)

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDIAL PALACE. — Concerts Santos tots els dies. Coberts desde pessetes 1'50. Els divendres, bouillabaise. Dissabtes, menú corrent y vegetaria.

TEATRE DE CATALUNYA (ELDORADO)

L'esbojarrada

Comedia en quatre actes, de costums barcelonines, original de ANTONI MUNTANYOLA

No poden queixarse'ls habituals concorrents al teatre Eldorado de que'l Sindicat d'Autors no dongui varietat als seus cartells. Darrera de «Nausica», la gloriosa obra de l'immortal Maragall, acaba de donarnos «L'Esbojarrada», la nova comedia de costums barcelonines, del jove y celebrat autor de «L'Exministre».

L'Antoni Muntañola es un esperit sotil, finament irónic, que veu la vida riallera, a la moderna, com un amorós disculpador dels defectes socials. En la seva darrera obra s'hi troben, de tant en tant, certes frases cáustiques, que podrien ser mortificadores, si no fossin dites amb aquell to amable, propri dels moderns dramaturgs francesos, que sab donarhi el jove autor.

«L'Esbojarrada», amb tot y les influencies d'altres literatures extrangeres, es en el fons, una comedia francament catalana, d'aire ben barceloní, una comedia potser viscuda pel dramaturg, que té un diáleg viu, molt sobri y castís, sense recargolaments retórics ni efectismes declamatoris. El públic, molt nombrós per cert, va interessarse desseguida per la nova obra, seguint amb delectació el transcurs de la mateixa.

El primer acte, va trobarlo tothom molt ben construit, les escenes brillants y vivíssimes, vessant humor y alegría, en mitg d'un ambient de llum y de flors, que li donen un aire molt simpátic. El segon, ja entra de ple en lo que es base y substancia fonamental de la comedia, dibuixantse ferm, amb tras segur, el carácter de la protagonista, la qual, amb tot y l'esperit desinvolt y renovador que porta a la casa dels seus pares, no's fa mai antipática al públic, sinó molt al contrari. El tercer, el més teatral de tots, es aplaudit amb entusiasme. En ell tot es just, tot es precís; el diáleg es més conyit y més segur que en els actes anteriors, y els carácters acaben d'afirmarse del tot. L'acte quart, per la seva fastuositat y el moviment escénic, manté l'atenció del públic, el qual, a l'acabament, com ja havía fet amb els actes anteriors, aplaudeix amb carinyo en Muntañola, obligantlo a presentarse moltes vegades al prosceni, pera tributarli una ovació molt carinyosa.

L'interpretació, una mica insegura. No citarem noms d'entre'ls artistes que més varen distingirse, perqué tots, adhuc estant insegurs dels papers, varen tenir moments inspirats dignes de lloansa.

La presentació, espléndida, amb mobles molt artístics y de molt bon gust, de l'acreditada casa Reig.

Conferencia del Dr. Martí y Juliá

Al Centre d'U. F. N. R. del districte segon hi doná anit una conferencia'l president de la Unió Catalanista, doctor don Martí y Juliá.

Una nombrosa concorrencia acudí a escoltarlo, aplaudintlo diverses vegades, especialment al final.

Al costat del conferenciant s'assegueren els senyors Quer, president del Centre y Rovira, president de la Joventut adscrita al mateix y organisadora de l'acte. Aquest darrer comensá amb unes breus paraules d'elogi pera el conferenciant, el qual seguidament iniciá el discurs.

El doctor Martí se proposá amb el seu parlament reivindicar el Nacionalisme d'algunes culpes que se li imputen, per gent que no l'ha estudiat prou y que l'examina amb un lamentable prejudici. La crítica, vingué a dir, acostuma a esser injusta quan ha d'estudiar fets que s'han produit alguns anys abans dels crítics, y això ha passat amb el Nacionalisme.

El millor elogi del moviment catalá, se pot fer remarcant el sentiment de puresa que representava y que li donava tota la seva forsa dels primers temps. No's podía aleshores ser catalanista y immoral, es dir, farsant en la professió de les idees; no's podía, per exemple, dir que's volía l'autonomía y anar als toros y tenir acostaments sospitosos amb partits de l'Estat, perqué la massa dels catalanistes no ho toleraven, perqué l'ideal era rígid en quant a la seva professió y la consciencia colectiva del partit inflexible y intranzigent.

Aquest sentit nou, modern, absolut que'l catalanisme portá a la nostra vida pública, es pera mí la seva millor reivindicació. Si el moviment que ha cristallisat en les actuals fraccions catalanistes, hagués tingut les tares que alguns diuen, no hauría arribat a la seva forsa.

Y precisament ara que's parla de depressió y que realment n'hi ha, noteu com s'ha notat que l'immoralitat—y usa la paraula en el seu sentit més ampli—ha invadit els partits catalanistes.

Uns hi han anat al Nacionalisme per raons tradicionals, altres per raons utilitaries de millors conveniencies pera Catalunya, altres per fins idealistes d'un major avenir pera la patria y altres fins per sentiments religiosos. Peró tots poden conviure en el seu Nacionalisme, perqué tots hi han anat amb fins honrats y sincers. En canvi quan l'immoralitat, el sentit vell dels partits históries s'ha infiltrat en els gropos patriótics, quan se fan tranzaccions fins arribar a ingressar en partits de la dinastía y el cárreg de conseller de entitats poderoses atrau més de lo que convindría, s'inicía la depressió, perqué'ls purs y bons se'n senten allunyats d'aquells homes, més de lo que podríen sentirse d'alguna divergencia ideológica o sentimental. Y com no se n'han de sentir, si fins se veu com els nous en el catalanisme y els tarats y els menys purs, en lloc d'esser vensuts y absorbits, son vencedors y dominats?

Acabá'l doctor Martí y Juliá declarant la seva fe en Catalunya, absoluta y incommovible y afegint que encara podríen donar grans fruits aquelles forses catalanistes que sapiguen fer enérgicament una selecció, es dir, treure'ls lladres de casa.

La concorrencia celebrá molt l'eloqüent disertació del doctor Martí, relativament breu, per la raó que l'orador doná al comensament, de que les especials circumstancies personals y polítiques li impedíen ser molt explícit y concret.

Del Govern civil

Diverses

L'inspector de policía senyor Tressols, proveit del corresponent aute judicial, va fer un registre en la casa número 103 del carrer de Villarroel. Pensava trobarhi estampes pornográfiques y hi trobá aprop d'un centenar d'encenedors mecánics sense'l degut segell de l'Hisenda pública.

—El governador va rebre un telegrama de l'arcalde de Calella, dientli que abans d'ahir foren trobats abandonats en dita població dos nens de 9 y 7 anys respectivament, que digueren haver vingut de Barcelona, ont vivíen en una barraca de la Creu Coberta, amb sos pares, els quals abandonaren en dita població, suposantse que's dirigiren a Fransa.

INFORMACIO DE BARCELONA

Aquest matí, a les onze, don Anselm Lorenzo donará en el saló d'actes de l'Ateneu Barcelonés, una conferencia pública de la serie organisada per l'Institut Médic Social, desenrotllant el tema «El dret a la salut».

—A mesura que avensen els treballs de reparació de la carretera de Can Gomis a «La Rabassada», aquella gran artería se veu més concorreguda pels automóbils de distingides families barcelonines, aimants del «grand air» y les belles excursions.

Els establiments de «La Rabassada» els ofereixen un agradable objectiu, que'ls permet descansar prenent l'exquisit the que allí se serveix conversant un xic.

Nostre amic don Rómul S. Rocamora ens comunica que s'ha encarregat de la direcció de l'antiga y acreditada Academia Mercantil de nostra ciutat.

A l'Institut de Cultura y Biblioteca Popular pera la Dona, Elisabets, 12, demá, diumenge, a les sis en punt de la tarde, don Laureá España donará una interessant conferencia sobre'l tema «Vulgarisació científica. Raigs X. Telegrafía sense fils».

Podem assistirhi quantes associades ho desitgin.

RAIMOST (Suc de raim). Restrenyiment. Estómac, Febre, Convalescencies, etc.

Abans d'ahir tingué lloc a la Casa de América la conferencia de la senyora baronesa de Wilson, que fou escoltada per nombrós públic, en el qual se veien forses senyores. El doctor Menacho presidí acompanyat del senyor Goycochea Walton, cónsul de Xile. Aquell primer feu una brillant presentació de la conferencianta.

Seguidament la senyora baronesa llegí un notable discurs exposant amb una precisa síntesi l'estat de les Repúbliques americanes, llur producció, economía, intelectualitat, etc., conseguint donar amenitats a les més árides estatístiques, mercés a les belles descripcions de paisatges y costums americanes que intercalá.

Finalment s'extengué en llargues consideracions sobre la necessitat d'estrényer cada dia més l'unió d'Espanya y América.

Entusiastes aplaudiments y felicitacions coronaren les darreres paraules de la baronesa de Wilson.

—Pera el que necessiti receptes y específics no hi ha casa millor ni més convenient que la Farmacia Amargós, Plassa Santa Agna, número 9.

S'ha presentat en el Govern civil d'aquesta provincia un recurs de queixa contra l'arcalde y l'Ajuntament d'aquesta capital per resistirse a entregar un certificat de l'acta de la sessió de la reversió dels tramvies, que fou demanat oficialment y per escrit a darrers del mes passat, sense que malgrat els molts dies transcorreguts l'hagi obtingut ni s'hagi notificat cap resolució a l'interessat que ho solicitá amb arreglo al dret que a tot veí concedeix la Llei Municipal.

Anit tingué lloc en el Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria l'anunciada conferencia a cárreg del nostre amic y colaborador en Duch Salvat, versant sobre'l tema «La linia de navegació del Pacífic».

En la vinenta sessió publicarem una ressenya de l'acte, que fou un éxit.

La Direcció d'«Els Tramvies de Barcelona» ens participa que desde ahir ha establert un servei directe Plassa de Catalunya-Rabassada, l'horari o detall del qual es així:

El primer cotxe sortirá a les 6'30 del matí, de la plassa de Catalunya, y els restants cada tres quarts d'hora fins a les deu. Desde aquesta hora fins a dos quarts de dotze de la nit, les sortides seran cada vint minuts.

Desde dos quarts de dotze, els cotxes sortiran cada trenta minuts, fins a les dues y deu minuts, que sortirá l'últim.

De «La Rabassada» sortirá l'últim tramvia a les tres y vint minuts de la matinada.

«Els Tramvies de Barcelona» fan constar que no poden ampliar l'aludit servei perqué no ho permeten les condicions actuals de l'instalació de la linia Can Gomis-Rabassada.

Avui, a dos quarts de set de la tarde, a l'hostatge del Sindicat Barceloní de l'Agulla, Alt de Sant Pere, 41, principal, donará una conferencia sobre'l tema «Montserrat históric cantat per mossen Cinto Verdaguer», don Pere Bassegoda.

Com totes les conferencies que mensualment se donen en dita Associació, será pública.

—ESTOMACAL FALLIERES. Es la millor marca Europea.

La Banda Municipal, situada en el Passeig de Gracia encreuament amb la Granvía, tocará aquest matí desde les onze les pesses següents:

«Valse d'amour», Bidegain.
«La dona d'aigua», preludi, Casademont.
«Dinorah», simfonía, Meyerbeer.
«Cavatina», Roff.
«Lohengrin» (primer acte), selecció, Wagner.

Per acord de Junta directiva, ha sigut nomenat delegat a Palma en nom de la entitat Centre Mallorquí, el vispresident de dit Centre pera ultimar els treballs relacionats amb el festival Balear que en aquesta capital celebraran les colonies menorquina, mallorquina y ivissenca el dia 28 del corrent.

A despedir a dit comissionat, hi anaren gran nombre de socis del Centre y la Junta directiva.

No dubtem que les noticies que d'ell se rebin seran satisfactories.

—«El Crédito Mobiliario Agrícola de España» amb domicili en la plassa de Santa Agna, 24, ha procedit al sorteig del premi mensual de 100 pessetes assignat a sos imponents en les llibretes d'estalvi al 4 pér 100 anyal d'interès. Foren agraciats els números 1,146, amb 10 pessetes y 1,102, amb 90 pessetes, corresponents a altres tantes llibretes d'estalvi. Felicitem als favorescuts pér la sort, reservantnos de ferho novament el mes próxim donant compte del sorteig que s'efectui ja que com saben nostres lectors tal sorteig de premis se repetirá tots els mesos y constitueix un acte lloable de desprendiment de la mencionada Societat que ho ha creat pera que l'obrer tingui un alicient pera estalviar.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

PER TELEFON Y TELEGRAF

Madrid, 20, de 9 matí a 10 nit

La prempsa de Madrid

La «Gaceta»

Publica:

Decrets de la Presidencia nomenant els governadors que hem anunciat y declarant els trasllats y cessanties corresponents a la combinació.

Decrets de Gracia y Justicia, Governació y Foment comunicats ja.

Disposant s'anunciï al torn d'oposició lliure la provisió de les plasses de professors y professores de terme destinats a l'ensényansa de les industries mecániques que poden existir en la llar, Dibuix, Geometría, Elements d'Historia de les Arts decoratives y industrials, Comptabilitat Mercantil y Modelat y Elements de Composició decorativa, vagants a l'Escola de la Llar y Professionals de la Dona.

Disposant la creació d'una biblioteca en el ministeri d'Instrucció pública pera'l servei exclusiu y purament oficial del mateix.

Anunciant trobarse vagant en el Conservatori de Música y Declamació la plassa de professor de trompa.

Convocatoria pera exámen d'ingrés en la Escola especial d'Enginyers de Mines.

Concedint les pensions que s'indiquen pera l'ampliació d'estudis a l'extranger; entre ells figuren els següents:

A don Josep M.a Otamendi, una d'un mes pera estudiar l'Exposició d'Higiene Social a Roma.

A don Santiago Piña y Rabié, sis mesos pera estudiar Química a Suissa.

A don Salvador Sampere y Miquel, quatre mesos pera estudis sobre historia mitgeval a Italia, Fransa, Anglaterra, Bélgica y Alemanya, amb 400 pessetes mensuals, 700 pera viatges y 700 pera material y fotografies.

"El Imparcial,,

Diu aquest diari:

Propera la reobertura de Corts, el Govern se preocupa en el contingut llegislatiu que ha de portar al debat y aprovació.

Complint solemne compromís, un dels primers projectes que presentará'l senyor Canalejas es el de Mancomunitats; s'hi treballa ara amb extraordinaria activitat.

Contindrá bastants articles y se confeccionen dos projectes paralelament, a fí de acoplarlos després en el que's portará al Parlament.

Com l'assumpte perteneix a Governació creiem que un d'ells s'está preparant én aquest ministeri.

En l'article de fons diu que'ls ministres d'Hisenda y de Foment han arribat a un acord sobre'l pressupost de Foment.

Afirma que'l senyor Navarro Reverter per respecte a les Corts mitigá'l rigor de la seva dictadura financiera y que'l senyor Villanueva introduirá en el pressupost de Foment economies en aquella part no emmotllada rígidament per noves lleis.

Elogia la sinceritat del senyor Navarro Reverter descobrint les mentides en la confecció dels pressupostos anteriors y afirma que la meitat de les dificultats amb que ara'ns trobem provenen de la manca de veritat.

Afegeix que un home competent com él senyor Navarro Reverter está cridat a insinuar la reforma tributaria si els impostos no han d'acabar d'abrumar al país.

En altre lloc, diu que es completament fals que'l ministre de la Guerra estigui disgustat amb el d'Hisenda.

També diu que es fals el rumor de que el senyor García Prieto se nega a afirmar el conveni amb Fransa y que lo únic cert es que les negociacions termenaran én plas molt breu y que les impressions dels qui estan en el secret són optimistes.

Afegeix que també s'ha parlat del disgust amb que's veu la passivitat del ministeri de la Guerra en determinats assumptes.

Esmenta'l cas extrany de que a Melilla el pagament dels havers de mars se fés el dia 9 y que'ls del mes d'abril no's satisfessin fins el dia 13 del que som.

"La Mañana,,

Comenta en son editorial una reunió haguda en el domicili del senyor Canalejas.

Diu que concorregueren a ella el comte de Romanones, el senyor Gasset, un monterista y un moretista.

Afirma que la reunió sigué preparada pel comte de Romanones y que en ella's plantejá'l tema de si els liberals abans d'abandonar el poder debien prestar apoi a qualsevol d'ells que fos encarregat de formar gabinet, y que'l senyor Canalejas comprengué la trama y rebelantse digué que la majoria parlamentaria era seva y que á res se prestava.

Afegeix que's tractá també de l'actitut del senyor Gasset, quedant tot en igual estat.

Diu també aquest diari que la conversa que mantingué ahir el senyor Canalejas per teléfon quan rebé als periodistes, no sigué, segons s'ha averiguat, amb el senyor García Prieto, sinó amb el senyor Zancada y que'l senyor Canalejas advertí previament a la central de teléfons que quan demanés comunicació amb el senyor García Prieto la posessin amb el senyor Zancada.

Acaba dient que en els círcols polítics s'ha parlat de que'l ministre de la Guerra está disgustat perqué'l d'Hisenda s'empenya en unificar els sous dels oficials de l'exércit.

"El Liberal,,

En l'editorial s'ocupa del miting celebrat anit en el teatre Barbieri. Comentant éls principals assumptes que motivaren el miting diu que'l motiu de la seva celebració no sigué altre que'ls articles del senyor Gasset.

Se plany de que'ls tribunals no tinguin intervenció en aquests assumptes per éssér impossible admetre la teoria de que'ls tribunals no puguin conéixer sinó de les denuncies formulades en paper sellat.

L'Orfeó Català a Madrid

A dos quarts d'onze han comensat a arribar al Teatre Reial els professors choristes y nois que composen l'Orfeó Catalá pera dirigirse al domicili de «La Wagneriana», a l'objecte de recullir la Senyera y portarla a l'Ajuntament.

L'escenari del Teatre Reial l'han ampliat d'uns dos metres y ja s'ha colocat el material de la Sinfónica a l'objecte de celebrar l'ensaig general, aquesta tarde, amb l'Orfeó.

Després de les onze, y previa l'instrucció d'arribar a l'ensaig a dos quarts de quatre, s'ha organisat la sortida de l'Orfeó els nois amb barretina, guardant la fila de dos en dos y els chors de tres.

Darrera hi anaven els professors, tots amb barretina.

Han atravessat els carrers de l'Arenal, Porta del Sol, Carrera de Sant Geroni y Palau de les Corts, ont te'l seu domicili la Societat «La Wagneriana».

En el trajecte, el pas de l'Orfeó ha sigut presenciat pel nombrós públic que tranzita per aquests carrers tan céntrics.

A «La Wagneriana» l'Orfeó ha sigut rebut per tota la Junta Directiva de dita Societat y previes les salutacions de consuetut els fotógrafs de periódics ilustrats han obtingut diverses fotografies de l'Orfeó y la seva Senyera.

Posat en marxa novament l'Orfeó pera dirigirse a l'Ajuntament, als professors se ha unit una comissió de «La Wagneriana», formada pel vispresident senyor Ariño, el secretari senyor Sanz y els vocals senyors Mariño, Borrell, Ramos y Guisser, y per «La Sinfónica» els senyors del Campo y Soler Romero, vispresident y secretari respectivament, de dita Societat.

En la mateixa forma de colocació s'ha dirigit l'Orfeó amb la Senyera a l'Ajuntament.

Al passar pel davant del Congrés dels diputats un núvol de fotógrafs posats sobre'ls lleons de la porta principal ha enfocat a l'Orfeó en marxa.

Ha seguit aquest per la Porta del Sol, obrintli pas els desocupats estacionats en les aceres, y s'ha dirigit pels carrers Major, Espartero y plassa Major, pera desembocar a l'Ajuntament.

En els voltants de la Casa de la Vila hi havia nombrós públic.

Parelles de municipals montats vigilaven pera que'ls grupus no s'estacionessin davant de la porta principal d'entrada.

L'escaleta estava encatifada y en els balcons s'hi havien situat l'arcalde, regidors y empleats, esperant l'arribada de l'Orfeó.

Prop de dos quarts d'una ha arribat el Orfeó a l'Ajuntament. Els chors y els nois han passat a l'Hall y els professors han sigut rebuts immediatament per l'arcalde y quasi tots els regidors dels diversos partits.

Ab els professors entren en el despatg dé l'arcalde les comissions de «La Wagneriana» y «La Sinfónica» y els diputats senyors Garriga y Massó, Farguell y Milá y Camps.

El senyor Ariño, de «La Wagneriana», dirigintse a l'arcalde, diu:

—Senyor arcalde y senyors regidors: Aquí us presento a tots els professors que composen aquesta manifestació d'art que's diu Orfeó Catalá y que ve a dipositar la seva Senyera, emblema de cultura.

L'arcalde, en to familiar, y dirigintse als professors, contesta:

Ahir vaig baixar a l'estació en nom de l'Ajuntament y del poble de Madrid, a donarvos la benvinguda; y avui tinc l'honor en nom de l'Ajuntament de rébreus en aquesta humil casa que es la vostra.

L'ensenya gloriosa que pregona amor, art y cultura que posen baix nostra salvaguarda la guardarem pera tornárvosla més plena de gloria amb un record que esigui orgull nostre y de nostres germans els barcelonins.

Jo no vos desitjo un éxit, perqué desde l'any 1891 data de la creació de vostre Orfeó, l'éxit el teniu per esclau.

A Madrid tindreu aplaudiments sens fi, peró també vull que mentres estigueu rodejats de l'afecte, del carinyo y de la satisfacció dels madrilenys pregonen que compteu amb els més entusiasta concurs de l'arcalde y dels regidors de Madrid.

Volem obsequiarvos quan acabeu vostra tasca. Mentrestant conteu que esteu en familia y que al trepitjar els carrers de Madrid trepitgeu el sol de vostra propria casa. Maneu.

Tots els presents han aplaudit les paraules de l'arcalde.

El senyor Matheu, en nom de l'Orfeó, ha contestat:

—Devem agraiment a les societats «La Wagneriana» y «La Sinfónica» que'ns han prestat el més decidit concurs; a vosaltres nostra gratitut y nostre reconeixement, y a tots les més expressives gracies per la bona rebuda que'ns ha tributat el poble de Madrid.

Voldriem correspondre an aquestes atencions vostres, amb tot y la nostra pressa oferint l'Orfeó amb el concurs de «La Sinfónica», una audició, en qualsevol teatre, dedicada a les classes populars.

L'arcalde, ja en el terreny particular, ha parlat de la conveniencia de celebrarlo al Teatre de Novetats, ont els elements populars treurien profitoses ensenyanses.

Ha manifestat els desitjos de l'Ajuntament d'entregar una corbata pera la Senyera de l'Orfeó que recordi sempre la data de sa vinguda a Madrid.

Ademés, volem donarlis a vostés una festa en aquesta sa casa y un té, al qual convidarem als ministres, autoritats y senyores, amb assistencia de la Banda Municipal.

El senyor Millet y els demés professors han fet les oportunes observacions sobre la data y hora de celebració d'aquests actes que no figuren al programa.

En principi s'ha acordat que l'audició popular se celebri el dilluns.

No obstant, no hi ha res acordat en concret. El senyor Millet ha quedat facultat pera designar el dia que tingui per convenient.

Els empleats de l'Ajuntament han colocat en el balcó central la Senyera de l'Orfeó que flameja amb totes les seves corbates. Allí estará exposada 24 hores y després será colocada en el saló de sessions de l'Ajuntament.

Els orfeonistes s'han retirat, essent despedits per l'arcalde y regidors fins a la porta, poc després de la una de la tarde.

Els pressupostos

Han conferenciat avui amb el ministre d'Hisenda'ls d'Estat, Instrucció pública y Marina, pera tractar dels respectius pressupostos.

Un dels projectes que prepara'ls senyors Navarro Reverter se referéix a la tributació sobre la producció d'electricitat.

En el pressupost de Foment s'hi mantindrá tot lo que siguin obligacions contretes, es a dir, els 34 milions origen de la desavinensa, portantlos al pressupost de liquidació. S'introduiran rebaixes en el pressupost normal, que era de 116 milions, superiors al 4 per 100 de que ha parlat el senyor Villanueva.

El ministre d'Hisenda ha demanat als seus companys una relació dels edificis destinats a serveis públics, amb expressió de les cantitats que paguen de lloguer, a fi d'introduir economies.

Manifestacions den Canalejas

El senyor Canalejas, parlant avui amb els periodistes, ha elogiat extraordinariament a l'Orfeó Catalá.

Se tracta, ha dit, d'una de les dues o tres masses chorals millors del món. Ademés, aquest Orfeó está format pels eleménts més importants del catalanisme y es molt significatiu el seu viatge a Madrid y la rebuda carinyosíssima que se li ha dispensat. Jo m'alegraré molt de que tingui un gran éxit.

Referintse a lo que's va dir anit en el miting del teatre Barbieri, ha dit que es fill de les exacerbacions de l'odi, el mal humor y l'enuig.

Tractantse de la persona que presidia'l miting, ha afegit, y referintse a la meva persona, no podia jo en realitat esperar altra cosa.

Estem a 10 dies de la reobertura de les Corts y no he de descendir a entaular un diáleg pera discutir certes coses.

Prefereixo esperar a que funcioni él Parlament y allí parlarem, car la raó y no som muts.

Ha seguit dient que'l Govern no té cap noticia de Fez més que les publicades pels diaris.

Sembla que s'ha restablert l'orde.

La nova de que'l metge espanyol senyor Belenguer té intervenció directa én éls successos de Fez es completament absurda.

Fantasies periodístiques

«El País», parlant de política catalana, diu:

Al desferse la Solidaritat, sense lograr realisar el programa del Tívoli, quedá la Lliga, que fou la dreta de la Solidaritat, mantenint amb en Cambó, el més astut polític de Catalunya, el procediment evolutiu gradual que expressa en la dita vulgar: «Del lobo un pelo», y l'Esquerra catalana, va constituir l'Unió Federal Nacionalista Republicana.

Aquesta no sab lo que vol ni ont va ni per ont camina; a les Corts no ha fet res de particular, en les eleccions ha sofert derrotes y no ha trobat un quefe; de tots sos prohoms l'únic polític es l'Emili Junoy y aquest pensa com en Cambó, excepte en lo relatiu a la forma de Govern.

Per en Junoy s'hauria conservat la Solidaritat fins lograr el programa del Tívoli, del qual s'ha desglosat la Mancomunitat.

Un acte important ha realisat l'Unió Federal Nacionalista Republicana y es incorporarse a la Conjunció republicana socialista, conseqüencia de lo qual són l'ingrés en el partit reformista dels senyors Zulueta y Miró y la tornada del partit Republicá Federal Espanyol, ja anunciada pel senyor Salvatella, futur president del Consell Federal, en la vetllada celebrada a Madrid a la memoria de l'ilustre don Josep M.a Vallés y Ribot.

Malgrat això l'Unió Federal Nacionalista Republicana está moralment disolta.

Reprodueix un article publicat pel senyor Salvatella en «L'Empordá Federal» sobre la crisi de l'Unió Federal Nacionalista Republicana.

De la revolta de Fez

Alguns periódics francesos, en les seves informacions sobre'ls successos ocorreguts a Fez, barregen el nom del metgé espanyol senyor Belenguer, metge del soldá, com volguent insinuar l'influencia d'aquest en dits successos.

En el ministeri d'Estat han manifestat que no creuen necessari rectificar tan grollera trama.

Triquinosis

Badajoz.—A Higuera de Vargas s'han registrat nombrosos casos de triquinosis, seguits de defunció cinc d'ells.

Cap an aquella població ha sortit l'inspector provincial de Sanitat, senyor González Segovia.

Lo de Melilla

Diverses

Melilla.—Continua'l Llevant cada vegada més violent.

El correu, amb gran perill, pogué desembarcar la correspondencia y les municions de la Companyia de mar y tot seguit, no poguent sostenirse a la badia salpá cap a Málaga.

A les posicions regna completa tranquilitat.

Madrid, 20, de 11 a 1 matinada

Més de l'Orfeó Català

A les nou se comensá en el teatré Réial el concert de l'Orfeó Catalá.

En el centre de l'escenari s'aixecá una grada pera'ls choristes. Estaven colocats en l'escenari els escuts de l'Associació Wagneriana, de l'Orquestra Simfònica y de l'Orfeó Catalá.

Aparegué l'Orquestra Simfònica, essent saludada amb una salva d'aplaudiments. Baix la direcció del mestre Arbós interpretá la orquestra la primera part del programa, obtenint molts aplaudiments.

A l'hora en que comuniquem continúa'l concert.

Els choristes ostentaven la medalla commemorativa de la primera vegada que cantaren la Missa de Bach.

El teatre está ple de gom a gom y després de comensat el concert acudeixen moltíssimes persones al despatg preguntant si hi ha bitllets.

L'arcalde senyor Ruiz Jiménez acompanya al senyor Mateu y la seva familia a un palco.

També assisteixin al concert els senyors La Cierva, Codorniu y Salvatella.

Se reparteixen en el teatré follets amb moltes fotografies de l'Orfeó Catalá.

A l'escenari escolta el concert el méstré Bretón. També está allí el mestre Vives, amb el qual hem parlat, manifantnos que la primera part del programa ha sigut interpretat per l'Orquestra Simfònica d'un modo magistral.

A l'acabar la primera part arriba al teatre la familia reial.

El rei no sortí al palc per tenir una esgarrapada en la cara que rebé en una partida de polo.

Pera'ls concerts successius no queda per despatxar més que uns quants bitllets, puig tot lo demés está venut.

—A darrera hora de la tarde, una comissió de l'Orfeó Catalá visitá a l'arcalde pera tractar del concert popular que donará l'Orfeó en el teatre de Novtats.

L'Orquestra Simfònica interpretará quatre composicions y l'Orfeó la segona part del programa del concert d'avui.

Les invitacions pera aquest concert les fará l'Ajuntament.

A l'entrada del teatre hi haurá safata pera admetre donatius a benefici dels soldats feritsd e Melilla.

—La recepció a l'Ajuntament en honor de l'Orfeó Catalá se celebrará'l dimars.

Madrid, 21, de 1 a 3 matinada

Visites an en Canalejas

El senyor Canalejas ha permanescut tota la tarde en son domicili rebent visites, entre elles les dels ministres dé la Guérra, de Marina y de la Governació y dels exministres senyors Rodrigáñez, Suárez Inclán, Alvarado y Merino.

També'l visitá el quefe de les forses éspanyoles a Larache y Alcazárquivir coronel Fernández Silvestre.

Luque y Navarro Reverter

El ministre de la Governació digué al senyor Canalejas, y lo mateix feu el ministre de Marina, que havia realisat les modificacions convingudes en els pressupostos de sos departaments.

El ministre de la Guerra, després de conferenciar amb el senyor Canalejas se traslladá al ministeri d'Hisenda pera tractar amb el senyor Navarro Revertér del pressupost de son departament.

En Cambó.- Les mancomunitats

El senyor Cambó celebrá també aquesta tarde una llarga conferencia amb el quefe del Govern, examinant el projecte dé llei sobre Mancomunitats.

El dimars retornará a Barcelona el senyor Cambó.

S'assegura que abans de marxar conferenciará també sobre de dit projecté amb el senyor Maura, a l'objecte de veuré'ls medis convenients pera que les Corts aprovin el projecte esmentat abans de lés vagacions de l'estiu.

Informació de l'extranger

La guerra itali-turca

Canoner turc a fons
Cables tallats

Constantinobla, 20. — Al ministeri de la Guerra han manifestat que durant el bombeig de Samos per l'esquadra italiana, un petit canoner turc, que prestava servei dé guarda-costes fou tirat a fons per la propria tripulació, pera no caure en poder dels italians.

L'equipatge del canoner turc va desembarcar.

Roma, 20.—Els italians han tallat els cables submarins que uneixen l'Assia Menor amb les illes turques de l'Arxipélec.

L'esquadra russa

París, 20.—Comuniquen de Constantinobla que alguns viatgers procedents del Mar Negre diuen que l'esquadra russa's troba preparada a alguns kilómetres del Bosfor.

«L'Echo de Paris» diu que als centres oficials francesos no's té cap noticia del projecte de demostració naval russa.

La revolta de Fez

Lo que diu la prempsa francesa

París, 20.—«Le Petit Parisien» diu que als centres oficials se preveu l'eventualitat d'enviar al Marroc importants reforsos procedents d'Algería o de la Metrópoli.

«Le Matin», en un despatx de Tánger, diu que'ls elements europeus dé Féz atribueixen l'actual alsament a excitacions dels diaris espanyols de Tánger.

Noticies oficials

París, 20.—Al ministeri de Negocis Extrangers s'ha rebut un radiograma de Tánger, anunciant que'ls reforsos enviats de Mequinez han arribat a Fez.

Després de viu combat, les tropes franceses varen perdre les posicions qué ocupaven els sublevats.

La bandera francesa oneja en molts edificis.

S'ha restablert la tranquilitat.

El general Moinier es esperat avui, dissabte, a Fez.

Els askaris empresonats

Tánger, 20.—El director de l'estació radiotelegráfica de Fez, comunica que'ls ascaris han sigut desarmats y empresonats.

Afegeix que está garantida la seguretat.

Declaracions de Ab-del-Azis

Tánger, 20.—Una persona que mereix crédit per la seva serietat y per esser molt relacionada amb l'exsoldá Ab-del-Aziz ha contat una conversa que ahir tarde va tenir amb ell.

Ab-del-Aziz li va dir textualment:

—Considero molt greu la situació de l'imperi.

Es molt de plányer que la política de Muley Hafid porti la ruina del país y la entrega total de l'imperi, cosa que jo vaig sapiguer evitar durant el meu regnat.

El fanatisme de Fez es l'únic que pot aixecar la llei contra'ls francesos.

Compendrás que les intemperancies de l'invasor han tingut gran part de culpa en els successos.

Crec molt dolenta la situació de Fez, per lo menys fins que arribin reforsos considerables; no sols els europeus, sinó també'ls moros que tinguin xilaba neta corren per ara seriós perill perqué'l fanatisme moro no excloeix l'afició al robo.

A tots els qui te diguin que amb sis o vuit mil homes poden contenir al partit fanátic, diguelshi que no es veritat; la falta moltíssima més gent, car no's tracta de uns rebels aillats, sinó d'una veritable guerra civil.

La catástrofe del "Titánic,,

Nous detalls y episodis del sinistre.- Del salvament

Nova York, 20.—Mr. Laurence Brealey, un dels supervivents del «Titanic», ha referit que'ls moments que'ls náufregs varen passar embarcats en els canots de salvament varen esser de veritablé périll.

Alguns canots varen estar a punt d'esser arrastrats pel remolí que va produir l'enfonzament del «Titanic».

La navegació, en petites embarcacions y entre blocs de glas, era molt difícil. Ademés, no hi havia qui sapigués comandar els canots de salvament. Alguns d'aquests, portant una vuitantena de persones, anaven patronejats per un foguiner o un senzill mariner, erégits en capitá.

Nova York, 20.—Un passatger del «Carpathia» refereix que a les tres de la matinada'l varen despertar un soroll y una cridoria extraordinaria.

Va sortir a coberta y vegé que'l «Carpathia» estava rodejat de setze llanxes dé salvament, atestades de náufregs. Aquests sé trobaven en lamentable estat.

Abundaven les dones y les criatures. Aquestes darreres varen essér issadés én sacs.

Molts dels náufregs anaven habillats de «soirée». Altres anaven en roba de dormir.

Varen esser conduits en el saló del «Carpathia», ont se'ls varen facilitar robes y aliments. Estaven com aturdits; alguns se limitaven a expressar el seu dolor amb gemecs inarticulats.

Una vegada refets, se celebrá una missa.

Malgrat els cuidados prestats als náufregs, quatre d'aquests varen sucumbir.

A la tarde's varen celebrar les exquiés.

1,635 morts y 705 supervivents

Nova York, 20.—Segons noves oficials, el total de supervivents del «Titanic» es de 705, d'ells 210 de la tripulació.

El total de morts es de 1,635.

Canvi de ruta.- Una nevoda den Canalejas

París, 20.—Segons un telegrama de Londres que publica «Le Petit Parisien», les companyies de navegació s'han posat de acord pera canviar la ruta dels transatlántics, derivantla un xic més cap al Sud, pera evitar perills com el que ha ocasionat la catástrofe del «Titanic».

L'«Herald», en un despatg de Nova York, diu que entre'ls passatgers salvats del «Titanic» figura donya Josepa Peñasco, nevoda del senyor Canalejas.

El seu marit va morir negat.

HERPES (interns y externs)

Escròfules, Tuberculosis, Reuma, Gota, Mal de pedra, etc., se curen radicalment amb el Aixarop antihumoral

Purificante R. Saez

Amb el seu ús desapareixen ràpidament els **picors, taques, grans, escames** y demés manifestacions de la pell, les **granulacions, plaques** y **ulceracions** de la boca y les obertures naturals, y els **dolors** de les articulacions y els òssos.

OBESITAT (excés de greix)

Se combat y se curen les malalties propries dels obessos amb l'Aixarop Fundent de la grassa sense donar lloc a males conseqüencies

Obesífugo R. Saez

Amb el seu ús, els obesos, sense privarse de menjar y beure lo necessari, enflaqueixen, y sense subjectarse a exercicis fadigosos disminueixen la grassa y s'aprimen, desapareixent les molesties y curantse les malalties que sofreixen.

Els remeis especials del metge R. SAEZ DOMÈNECH són de composició vegetal y del tot olerables. — Contant 37 anys d'èxit y milers de curacions.

MALALTIES URINARIES

Irritacions, prostatitis, cistitis, estrenyiments, etcètera, se curen, siguin recents o antigues, amb les pildores vegetals

Flujicida R. Saez

Amb el seu ús paren a les poques preses la coissor y la freqüencia d'orinar, desapareixen les secrecions anormals y les mucositats de la orina, que s'expeleix fàcilment y sense sediments, y els malalts amb la salut recobren el tò y vigor perduts.

De venda a les farmacies: Hospital, 2; Princesa, 1; Rambla de les Flors, 4; Pelai, 9; Escudellers, 75. Dipositaris, Dr. Andreu y J. Mullerat. Consultes gratuites amb el metge **R. Saez Doménech**, plassa Bonsuccés, 2, pral.

EMPRESA DE POMPES FUNEBRES

LA EGIPCIA

Societat Anònima

La més important d'Espanya - 29 sucursals ab telèfon - Central, Pelayo, 44 telèfon 1,113 - *Economia veritat en els preus*

Important: ***LA EGIPCIA*** es l'única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte sense que sigui prèviament desinfectat. **Nota:** Esmerat y ràpid servei tant en la capital com fòra d'ella.

AL BUEN GUSTO

AMERICAN SHOE

PLAZA REAL

DESDE 10'50 Ptas

Esqueles mortuories

SE REBEN

A l'Administració dus a les deu de la nit — A l'Impremta dus a les tres de la matinada

PREUS Y TAMANY, SEGONS CATALEG

Torns y eines de precisió

pera mecànica y rellotgeria

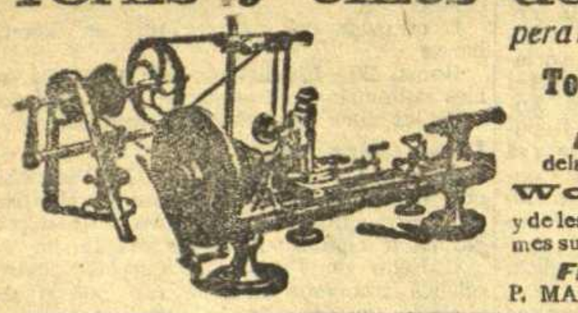

Torns pera aficionats

REPRESENTANT

dels torns y útils de precisió

Wolf, Jhan & C.ª

y de les acreditades mes suisses marca *Matthey*

Francisco Layret

P. MADOZ, NÚM. 1, PRINCIPAL

Herpes (Brians)

LA POMADA y ESSENCIA ANTIHERPETIQUES de BOTTA, preparades pe Borrell, curen d'una manera prodigiosa els brians y demés malalties de la pell, per inveterades que siguin. Són tan grans les virtuts d'aquests remeis, que s'han curat amb ells persones que tenien molt arraigats els brians y que cada estiu tenen de pendre banys d'aigües sulfuroses, sense lograr curarse.

Unic dipòsit: Farmacia Borrell, COMTE DE L'ASSALT, NÚMERO 52 cantonada al carrer de Sant Ramón.

PERA curar o aliviar la TOS

particularment en els casos de catarros y constipats, recents y crònics, ocasionats o empitjorats pel fred y l'humitat; preneu la renomenada PASTA PECTORAL del doctor Andreu, quals efectes espectorants, demulcents y calmants, són sempre segurs y ràpids.

ELS ASMÀTICS trobaran també un remei segur pera calmar immediatament els atacs de **AUFEC** per violents que siguin, amb els CIGARRETS BALSÀMICS, y a benefici dels PAPERS ASSOATS, reposaran tota la nit amb sols cremarne un dintre l'habitació.

Aquests medicaments de fòrmules publicades els trobaran en totes les farmacies de tots els països.

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 70, entressol, primer

---

Lampisteria M. Albiol

Lloguer de làmpares

Gas y electricitat

Venda a plassos y al comptat. — Instalacions y reparacions. CARRER DE PONENT, NUM. 42.

Després de dinar y sopar, una tassa de the o tila amb un paperet dels

POLVOS ESTOMACALS CASADESÚS

del Dr. GUIXART

Facilita la digestió y cura dispepsies, gastralgies, vòmits de l'embràs, etc. 1'50 pessetes capsa. Arc del Teatre, número 21, y farmacies.

RECADER de Barcelona, Saragossa y Madrid. Doctor Dou, 21.

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors, desde'l 3 per 100 anyal, en lletres, proprietaris, industrials y comerciants desde'l 1½ per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits y parts indivises, y sobre gen̄eres, pianos, carruatges y tota garantia que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4, entressol.

MOBLES DE A. DIRAT

EXPOSICIÓ PERMANENT. — DORMITORIS, MENJADORS, SALONS DESPAIG. — ESPECIALITAT EN ELS D'ESTIL ANGLÈS. — Mendizàbal, 28 y 30, y Sant Pau, 50, 52 y 54

A PLASSOS O AL COMPTAT

Mobles, màquines cusir, rellotges y trajos

HOSPITAL, 101

SE COMPRA mobles, pianos, caixes de capdals y objectes. Passatge Pont de la Parra, 6 (Reforma).

HERNIATS D'AMBDOS SEXES

Vostre mal, sense operació cruenta, pot avui curarse radicalment?

El membret diu: «REAL ACADEMIA DE MEDICINA Y CIRUGÍA.

«En la sesión celebrada en el día de hoy por esta Real Academia de Medicina se ha dado »cuenta de la comunicación de V. y presentada la vitrina que contiene los aparatos para el »taxis (*reducción*) y curación de las hernias, que ha tenido á bien dirigir á esta Corporación, »y tengo la satisfacción de participarle que dichos aparatos constituyen lo más perfeccionado »y útil hasta el día conocido para la curación de las hernias (1), lo cual demuestra en su autor »un concienzudo estudio de las condiciones individuales del paciente, tanto anatómicas como »mecánicas y de resistencia para poder graduar convenientemente cada aparato. Lo que me »complazco en comunicar á V. para su satisfacción y efectos consiguientes. — Dios guarde á »V. muchos años. — Murcia, 16 febrero 1912. — El presidente, Francisco Medina. — S. D. PE»DRO RAMON, ortopèdico-especialista, BARCELONA: Despacho, CARMEN, 38, PISO 1.º»

(1) Enténguiho bé el llegidor y no ho oividi: *Lo més perfeccionat y útil fins al dia, conegut pera la curació de les hernies.* Consultes y opuscles, en aquest Despaig: referencies tots els metges de significació.

FORA PÈL MOIXÍ

Els POLVOS COSMÈTICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cós, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es útil fins a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y brassos, pera que així puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu.

Farmacia Borrell

COMTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52. — BARCELONA

Aixarop del Professor Girolamo

Polvos y catxets Pagliano (de Florencia)

EL MILLOR DEPURATIU Y REFRESCANT DE LA SANG

65 anys d'èxit creixent són sa millor recomanació

Exigiu sempre'l nom del Professor GIROLAMO

Se ven a les principals farmacies y drogueries

Unics agents a Espanya: J. URIACH Y COMP.ª - - Moncada, 20, Barcelona

---

Monstruosa Liquidació

per reforma de local, de tots els

ADORNOS PERA VESTITS

Botons 4 forats pera trajos de Senyora y Senyor:

linies	6	8 1/2	10	12	14	
1 carta de 3 dotzenes	0'20	0'30	0'50	0'75	1'00	pessetes.

Botons presió (Tanca polleres), a 0'25 pessetes una grosa.
Galons russos (Tapa costures). Gran assortit, blancs y colors, 1 pessa de 6 metres, 0'20 pessetes.
Tires bordades blanques. Grandiós assortit; 1 pessa de 4'20 metres, desde 0'25 pessetes.
Entredosos calats (echelles). Gran assortit; 1 pessa de 4'20 metres, desde 0'35 pessetes.
Cinta pera cintura; 1 pessa de 6 metres, desde 0'20 pessetes.
Pelendengues, assortit de colors, 1 pessa de 30 metres, 1'10 pessetes.
Cintes pera ribetejar costures, 12 pesses de 6 metres, 1'50 pessetes.
Gassa brillant y mate, desde 0'25 pessetes el metre.
Puntes imitació «bolillo», 1 pessa de 6 metres, desde 0'25 pessetes.
Puntes de Valencién angleses, més de 1,000 dibuixos, 1 pessa de 11 metres, desde 0'35 pessetes.
Puntes imitació Frivolité, desde 0'10 pessetes el metre.
Entredosos Frivolité retallats, blancs, crem y crusos, desde 0'20 pessetes el metre.
Entredosos tul bordats amb seda blanca y negra, desde 0'40 pessetes el metre.
Entredosos tul bordats amb seda, colors llisos. ¡Gran assortit! desde 0'50 pessetes el metre.
Tuls blancs fins amb rics dibuixos, desde 0'70 pessetes el metre.
Tuls color, gran assortit, ample 1'05 metres, desde 1 pesseta el metre.
Colls Frivolité blancs, crem y crusos, desde 0'50 pessetes un.
Cúa rata de seda, classe superior, molt brillant; 1 pessa de 10 metres, 0'50 pessetes.

Cintes Liberty y diverses, gran assortit de colors

Números	5	9	12	
desde	0'05	0'10	0'15	pessetes el metre.

Cintes Fay Francès y Liberty, dues cares

Números	3	5	9	12	22	80	
desde	0'10	0'15	0'25	0'35	0'45	0'50	pessetes el metre.

Cintes vellut, color número 6, gran assortit en colors; una pessa de 12 metres, desde 0'50 pessetes.

Cintes vellut y ras negre, classe extra y grandiós assortit de colors.

Números	3/4	1 1/2	3	5	9	12	
desde	0'10	0'20	0'25	0'35	0'50	0'75	pessetes el metre.

Soutache seda, gran assortit de colors, 1 pessa de 10 metres, desde 0'20 pessetes.
Soutache tubolar, seda, molt gros, gran assortit colors; 10 metres, 0'50 pessetes.
Sarrells color en torsal, ample de 6 centímetres, desde 0'50 pessetes el metre.
Sarrells de trena seda, blanc y negre, última novetat, 9 centímetres ample, desde 0'60 pessetes metre.
Sarrells de trena, seda colors, gran assortit, ample 10 centímetres, desde 1'40 pessetes el metre.
Plumes en tires especials pera Echarpes, negres y color, ample 9 centímetres, desde 0'50 pessetes metre.
Guants classe superior, assortit colors, a 0'35 pessetes el parell.
Guants superiors amb botons, de 50 centímetres de llarg, a 1 pesseta el parell.
Mitges pera Senyora, negre sòlid, irrompibles, sense costures, taló y sola dobles, desde 0'70 pessetes parell.
Mitges calades, pera senyora, negre sòlid, preciosos dibuixos; desde 0'50 pessetes el parell.
Mitges llana, punt anglès, superiors

Números	1	2	3	4	5	6	
	0'20	0'25	0'30	0'35	0'40	0'50	pessetes parell.

Rebudes les novetats de Primavera y Estiu - - - Se liquida tot el genre de punt amb grans rebaixes

Grans assortits y últimes novetats en ***Passamaneríes, Galons, Sarrells, Plomes, Cintes, Velluts, Puntes, Tuls, Frivolités en blanc, negre y colors y en metall, Brodats, Vels pera sombrero, Pells, Botons y demés articles pera adornar vestits,*** tot amb descomptes de 40 a 80 per 100 de rebaixa

MERCERIA DE BONÁS

Davant de l'Iglesia de Bethlem --BARCELONA-- **3-CARME-3** Davant de l'Iglesia de Bethlem --BARCELONA--

BONÁS, agrait a sa parroquia, REGALA part de sa fortuna

Ningú pot vendre als meus preus si no vol arruinarse

Tancat de 1 ½ a 3 — DÉMANEU CATALEGS